

NECROLOGÍA

Maria Teresa Ferrer i Mallol
(1940-2017)

MARIA TERESA FERRER I MALLOL

(1940-2017)

El 4 de març del 2017 va traspasar, a Barcelona, amb setanta-tres anys d'edat, la Dra. Maria Teresa Ferrer i Mallol. Havia lluitat tres anys i mig, amb una fortalesa i serenor admirables, contra un tumor cerebral que la va colpir l'estiu del 2013, quan tot just feina tres anys que s'havia jubilat com a Professora d'Investigació de la Institució Milà i Fontanals (IMF) del CSIC a Barcelona, on havia exercit la seva carrera científica.

Essent, en jubilar-se, el 2010, presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), des d'aleshores va traslladar el seu nervi, entusiasme i empena a aquesta altra institució, que la va acollir i agombolar fins que, a causa de la salut, va haver d'interrompre la seva activitat pública. El seu reconeixement a l'IEC es mesura amb el fet que li hagi llegat tant el seu arxiu científic (tots els materials de recerca acumulats durant dècades) com la seva biblioteca personals.

Arran de la publicació, el 2012, d'un volum d'estudis en homenatge a la seva figura i trajectòria a la col·lecció *Anejos del Anuario de Estudios Medievales* de l'Editorial CSIC¹ (col·lecció que ella mateixa va dirigir, durant anys, prenent el relleu del seu mestre, el Dr. Emilio Sáez), la Dra. Josefina Mutgé i Vives i els sotasignats, companys i deixebles seus, ja vam fer una primera recopilació de la seva producció científica, des de la seva primera publicació, a Itàlia, el 1963, fins al 2011.

Tancàvem la presentació d'aquell volum apuntant que, lluny de cessar la seva frenètica activitat, a la Maria Teresa Ferrer la jubilació li havia permès continuar treballant de manera encara més intensa, tot desitjant que fos per molts anys i encoratjant-la a seguir fent-ho amb la mateixa fermesa i exigència.

Malauradament, no ha estat així. Però des del 2011 i fins fa uns mesos, mentre la salut i l'estat d'ànim li ho van permetre, no va deixar mai de treballar. Va anar traient a la llum coses que tenia entre mans. I, de fet, encara n'hi ha algunes en camí.

Des de l'*Anuario de Estudios Medievales*, la revista que ella, amb la inestimable col·laboració de la Josefina Mutgé, va tirar endavant i modernitzar, no podem sinó retre-li un homenatge molt especial.

L'*Anuario* té per costum fer remembrança de tots aquells i aquelles que han estat membres dels seus consells editorials. Però la Maria Teresa Ferrer i Mallol va ser, indubtablement, molt més que això, perquè va ser "mare" i "tutora" de la revista durant dècades.

¹ J. Mutgé i Vives, R. Salicrú i Lluch, C. Vela Aulesa (eds.), *La Corona catalanoaragonesa, l'Islam i el món mediterrani. Estudis d'història medieval en homenatge a la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol*, Barcelona, IMF-CSIC, 2013.

Com detalla més extensament la presentació del fascicle 44/2 (juliol-desembre del 2014) de l'*Anuario de Estudios Medievales* —i com es recordà en l'acte de commemoració dels 50 anys de la revista, celebrat a Barcelona l'11 de desembre del 2014, al qual ella ja no va poder assistir per motius de salut—, Emilio Sáez el dirigí i publicà, amb un ritme irregular, fins al 1983. Aquell any, la Maria Teresa Ferrer n'assumí la codirecció. I, a partir del 1988, arran de la mort del seu mestre, en fou directora en solitari (des del volum 17, datat el 1987, però publicat el 1988). Fins que, el 2010, en jubilar-se ella, passà el testimoni a la direcció actual.

Des que la Maria Teresa Ferrer i Mallol agafà les regnes de l'*Anuario*, la revista aconseguí, a més a més de reafirmar la seva qualitat i el seu ressò nacional i internacional, publicar-se amb la regularitat desitjable. I ella mateixa i la Josefina Mutgé en pivotaren, també, després, seguint les exigències sempre pioneres del servei de revistes del CSIC, les primeres passes de la renovació digital².

La Maria Teresa estava orgullosa de l'*Anuario de Estudios Medievales* i de la feina que hi havia fet per consolidar-la com a revista de referència del medievalisme hispànic i hispanista. El considerava una de les seves obres. Com també estava orgullosa de la consolidació de la col·lecció *Anejos del Anuario de Estudios Medievales* com a col·lecció de referència internacional per als estudis sobre la Corona d'Aragó i el Mediterrani medievals; igualment, d'una eina tan útil com el *Repertorio de Medievalismo Hispánico*, punt de referència, per a l'estat espanyol i Portugal, de la International Medieval Bibliography de la University of Leeds; i, mentre es va poder mantenir, de la revista *Miscel·lània de Textos Medievales*, reflex del valor que els medievalistes de la Institució Milà i Fontanals sempre hem donat a la recerca sòlida, basada en les fonts arxivístiques, i a la seva escurpulososa edició, actualment tan menysvalorada pels sistemes d'avaluació acadèmica imperants.

L'*Anuario* no pot sinó estar, per tant, també, molt orgullós de la seva tasca. La revista va passar per moments difícils que, sense la seva tenacitat, dedicació i esforç, no s'haurien pogut superar. Ella va mantenir el pols i va assumir la revista com a projecte personal. I no hi ha dubte que, sense la seva determinació, ara no tindria el prestigi ni hauria pogut assolir el nivell d'exigència que, actualment, nosaltres, dia rere dia, lluitem per mantenir.

Nascuda a Barcelona el 25 d'agost del 1940, la Maria Teresa Ferrer i Mallol es va llicenciar en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona, amb Premi Extraordinari, el 1963. Abans, de la mà d'Emilio Sáez, ja s'havia vinculat a la IMF del CSIC, on s'estabilitzà professionalment, com a personal de plantilla, el 1972. També impartí classes a la Universitat de Barcelona i va col·laborar amb l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (AHPB). I realitzà, precoçment, diverses estades a Itàlia (Gènova, Càller, Palerm, Spoleto, Roma, Prato) que, tant a nivell personal com científic, la influïren profundament. Aquest afecte per Itàlia l'hem heretat tots els seus deixebles, que, a més a més, no només hem pogut ser beneficiaris dels seus coneixements, sinó també de la seva xarxa de contactes de joventut.

² R. Salicrú i Lluch, *Presentación. 1964-2014: 50 años del Anuario de Estudios Medievales*, "Anuario de Estudios Medievales" 44/2 (2014), pp. IX-XII.

Doctorada, també per la Universitat de Barcelona, el 1984³, la Maria Teresa Ferrer i Mallol es forjà, científicament, amb un caràcter vehement que, segurament, fou el que li permeté créixer en un univers encara majoritàriament masculí. I lluitar, amb convicció, per tot allò en què creia: la Institució Milà i Fontanals del CSIC a Barcelona, primer (en fou directora entre el 1985 i el 1994); i la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, després (en fou membre numerària des del 1992, secretària del 1995 al 2001, vicepresidenta del 2001 al 2006, i presidenta del 2006 al 2014).

Fou, per tant, una persona compromesa i de compromisos. Amb les institucions a les quals es vinculà⁴. Amb les persones a qui acollí a la IMF — amb una prodigalitat i generositat intel·lectual poc comunes —, que foren un reguitzell interminable de doctorands i post-doctorands d'universitats i centres de recerca espanyols i estrangers, molts i moltes dels quals són, a hores d'ara, docents i investigadors consolidats de renom internacional. Amb el seu entorn de col·laboradors. Amb els seus deixebles. I amb la seva visió de la llengua i de la història com a eina per a la construcció de la història i del futur. No se n'amagava pas.

Però, per damunt de tot, cal valorar la seva gran capacitat de treball i el seu rigor i exigència, que li permeteren acumular una saviesa poc comuna i que ens han llegat una obra tan sòlida com extensa. La fermesa de les seves conviccions historiogràfiques i metodològiques no trontollà pel seguidisme de les “modes” i focs d'encenalls que massa sovint envaeixen la vida acadèmica i el nostre exercici professional. Sinó que, ben al contrari, i com ens comentava fa poc un hispanista de renom que la va conèixer prou bé, fou ella qui obrí camí i tingué un gran olfacte per iniciar i atiar l'estudi — sempre exquisidament ben documentat — de temàtiques que, després, han estat “de moda”. I és que, com a dona sàvia, erudita i enciclopèdica que era, sempre estigué disposada a explorar noves vies de recerca i de coneixement, i les seves línies de treball foren gairebé tan variades com nombrosos són els treballs que publicà o impulsà⁵.

El llistat de les seves publicacions que segueix a continuació, que arrenca el 1963 i es clou provisionalment el 2017, amb diversos treballs inèdits o encara en curs de publicació, en dóna la mesura justa. I cal destacar que, com que, durant els darrers anys, la Maria Teresa s'havia “obstinat”, a donar visibilitat i a fer més assequible la

³ Amb una tesi imponent, titulada *Moros i cristians, almogàvers i collerats a la frontera d'Oriola*, que donà lloc a la publicació de quatre de les seves monografies: *Els sarraïns de la Corona catalano-aragonesa en el segle XIV. Segregació i discriminació* (1987); *La frontera amb l'Islam en el segle XIV. Cristians i sarraïns al País Valencià* (1988); *Les aljames sarraïnes de la governació d'Oriola (segle XIV)* (1988); i *Organització i defensa d'un territori fronterer. La governació d'Oriola en el segle XIV* (1990).

⁴ Fou vocal, des del 1993, i vicepresidenta, entre el 2001 i el 2006, de la junta de la Sociedad Española de Estudios Medievales (SEEM).

⁵ En els seus currículums més recents, enunciava com a línies de recerca la Corona d'Aragó, la Baixa Edat Mitjana, el Mediterrani, el comerç, l'esclavitud, l'Islam, les minories islàmiques, la navegació, la pirateria i el cors.

seva feina a través dels repositoris digitals del CSIC, on té atribuïdes 172 entrades⁶, i de l'IEC, on n'hi corresponen 33⁷, gràcies a això, ara, bona part de la seva producció es pot trobar en accés obert i ha quedat a l'abast de tothom.

A més a més de les seves publicacions, i per dimensionar millor el seu perfil i la seva tasca, també hem considerat oportú fer esment dels projectes de recerca finançats que va encapçalar, des del 1980 fins al 2017⁸. I hem volgut deixar constància de les tesis doctorals que va dirigir, testimoni dels seus deixebles més directes.

Si, durant els darrers temps de la malaltia, els qui li vam estar propers vam anar descobrint el vessant més humà de la dona forta i de la gestora i professional amb caràcter que coneixíem, durant aquests encara pocs mesos d'absència se'ns ha anat fent constantment present. Perquè se'ns ha anat posant de manifest, en el dia a dia, el que ja *a priori* era evident: el gran pes i valor de la seva obra i la llarga durada que tindrà la llavor que va sembrar. Perquè, en el dia a dia dels historiadors i historiadores de la Catalunya, de la Corona d'Aragó, de la Península Ibèrica, de la Mediterrània i de l'Europa medievals, els esments a les seves publicacions personals i a totes aquelles iniciatives que va encoratjar i patrocinar, per mitjà de congressos i de l'edició de monografies col·lectives, són i seran de referència ineludible.

Gràcies per tot, Maria Teresa.
Et trobem i et trobarem a faltar.

Roser Salicrú i Lluch
Carles Vela Aulesa

MARIA TERESA FERRER I MALLOL

DIRECCIÓ DE PROJECTES DE RECERCA FINANÇATS

Catálogo de los protocolos de Joan Nadal, notario de Barcelona (1384-1430), Ministerio de Educación y Ciencia (Contrato de Ayuda para el Fomento de la Investigación), Departament d'Estudis Medievals, CSIC Barcelona, 1981-1982.

Diplomatario del cardenal Albornoz, en codirecció amb Emilio Sáez, Comisión Asesora de Investigación Científica y Técnica (CAICYT), Dept. d'Estudis Medievals, CSIC Barcelona - Cátedra de Historia Medieval de España, Universidad Complutense de Madrid, 1980-1982.

⁶ <https://digital.csic.es/browse?type=author&order=ASC&rpp=20&value=Ferrer+i+Mallol%2C+Maria+Teresa> [consulta: 25/05/2017].

⁷ <http://publicacions.iec.cat/> [consulta: 25/05/2017].

⁸ A hores d'ara, el *Corpus documental de les relacions internacionals de la Corona d'Aragó*, finançat per l'IEC, al qual ella va dedicar gran part dels seus darrers esforços, encara continua vigent. És digne de menció que, a banda de projectes d'àmbit espanyol i català, també dirigís projectes amb els Estats Units, amb el Marroc i, sobretot, amb Itàlia (Sardenya).

- Relaciones entre cristianos y mudéjares en los estados de la Corona catalano-aragonesa en el siglo XIV*, CAICYT (91198-03), Dept. d'Estudis Medievals. Institut de Geografia, Etnologia i Història, CSIC Barcelona, 1982-1984.
- Catàleg de la documentació continguda als registres de la sèrie Commune de Jaume II de l'Arxiu de la Corona d'Aragó*, Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, Dept. d'Estudios Medievals. Institució Milà i Fontanals (IMF), CSIC Barcelona, juny-desembre 1985.
- La frontera terrestre y marítima con el Islam*, CAICYT (PB85-0123), Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1986-1989.
- Cristianos y musulmanes en el Mediterráneo occidental (siglos XIV-XV)*, Dirección General de Investigación Científica y Técnica (DGICYT, PB88-0060), Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1989-1992.
- La Italia ibérica de los siglos XIV y XV*, en codirecció amb F.C. Casula, CSIC - CNR, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Istituto per i Rapporti Italo-Iberici. CNR Càller, 1987-1988.
- La minoría islámica en la Corona de Aragón en el siglo XIV*, Comité Conjunto Hispano-Norteamericano, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Department of History. University of Yale (EUA), 1991-1992.
- La Corona de Aragón frontera con el Islam: Instituciones y sociedad (s. XIV-XV)*, DGICYT (PB91-0141), Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1992-1995.
- Ciencia, cultura, política y comercio entre Italia y la Corona catalano-aragonesa (siglos XIV-XV)*, en codirecció amb F.C. Casula, CSIC - CNR, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Istituto per i Rapporti Italo-Iberici. CNR Càller, 1987-1998.
- La Corona de Aragón y los Países Islámicos en la Baja Edad Media: el marco político-militar y los intercambios económicos y culturales*, DGICYT (PB94-0123), Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1995-1998.
- La Corona catalano-aragonesa, l'Islam i el món mediterrani*. Grup de Recerca Consolidat (1995 SGR 00057), Direcció General de Recerca. Comissionat per a Universitats i Recerca. Generalitat de Catalunya, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1996-1997.
- Corpus documental de les relacions internacionals de la Corona d'Aragó*, en codirecció amb Manuel Riu i Riu, Institut d'Estudis Catalans, 1996-2010.
- El Mediterráneo medieval desde el observatorio de la Corona de Aragón. Conflictividad e intercambios económicos*, Dirección General de Enseñanza Superior e Investigación Científica (PB97-1145), Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 1998-2001.
- La Corona de Aragón y el Mediterráneo en la Baja Edad Media: migraciones, comercio, relaciones político-institucionales y culturales*, en codirecció amb F.C. Casula, CSIC - CNR, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Istituto per i Rapporti Italo-Iberici. CNR Càller, 1999-2002.
- Relaciones entre Marruecos y la Corona de Aragón en la Baja Edad Media. Cautiverio, comercio y contactos político-diplomáticos*, en codirecció amb Milouda Charouiti Hasnaoui, CSIC - Centre National de Coordination et de Planification de la Recherche Scientifique et Technique (CNCPRST, Marroc),

- Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Universitat de Tetuan (Marroc), 2000-2003.
- La Corona catalano-aragonesa, l'Islam i el món mediterrani*. Grup de Recerca Consolidat (sgr 00409), Direcció General de Recerca. Comissionat per a Universitats i Recerca. Generalitat de Catalunya, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 2000-2001.
- La Corona catalano-aragonesa, l'Islam i el món mediterrani*. Grup de Recerca Consolidat (sgr 00328), Direcció General de Recerca. Comissionat per a Universitats i Recerca. Generalitat de Catalunya, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 2001-2005.
- La Corona de Aragón, potencia mediterránea. Expansión territorial y económica en la Baja Edad Media*, Dirección General de Investigación. Ministerio de Ciencia y Tecnología (BHA2001-0192), Departamento de Estudios Medievales. Institución Milá y Fontanals, CSIC Barcelona, 2002-2004.
- Corona de Aragón-Norte de África y Mediterráneo Oriental: migraciones, comercio, relaciones político-institucionales y culturales*, en codirecció amb F.C. Casula, CSIC - CNR, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona - Istituto per i Rapporti Italo-Iberici. CNR Càller, 2003-2004.
- La Corona catalano-aragonesa, l'Islam i el món mediterrani*. Grup de Recerca Consolidat (sgr 00328), Direcció General de Recerca. Comissionat per a Universitats i Recerca. Generalitat de Catalunya, Dept. d'Estudis Medievals. IMF, CSIC Barcelona, 2005-2008.
- Corpus documental de les relacions internacionals de la Corona d'Aragó*, en codirecció amb Manuel Riu i Riu, Institut d'Estudis Catalans (PT2008-S0110-FERRER01), 2009-2011.
- Corpus documental de les relacions internacionals de la Corona d'Aragó*, en codirecció amb Manuel Riu i Riu, Institut d'Estudis Catalans (PIN2012-S01-FERRER01), 2012-2014.
- Corpus documental de les relacions internacionals de la Corona d'Aragó*, Institut d'Estudis Catalans (PR2015-S01-FERRER), 2015-2017.

DIRECCIÓ DE TESIS DOCTORALS

- María Dolores López Pérez, *La Corona de Aragón y el Norte de África (1331-1410)*, Universitat de Barcelona, llegida el 7 de maig de 1993, Cum Laude.
- Anna Domingo Grabiell, *La criminalitat entre els sarraïns de la Corona d'Aragó en el segle XIV (1300-1350)*, Universitat de Barcelona, llegida l'1 d'octubre de 1993, Cum Laude.
- Roser Salicrú i Lluch, *Les relacions de la Corona d'Aragó amb el regne de Granada al segle XV (1412-1458)*, Universitat de Barcelona, llegida el 28 de juny de 1996, Cum Laude.
- Carles Vela Aulesa, *Especiers i candelers a Barcelona a la Baixa Edat Mitjana. Testaments, família i sociabilitat*, Universitat de Barcelona, llegida el 20 de setembre de 2005, Cum Laude.
- Daniel Duran Duelt, *Els consolats catalans a la Romania (1268-1561): Patres, Modó, Canea, Càndia, Quios, Constantinoble*, Universitat Autònoma de Barcelona, pendent de lectura.

PUBLICACIONS

LLIBRES, MONOGRAFIES I VOLUMS COL·LECTIUS

- E. Sáez, J. Trenchs, M.T. Ferrer, N. Coll, O. Cuella, J. Hernando, M. Rovira, R. Sáinz de la Maza, *Diplomatario del cardenal Gil de Albornoz. Cancillería Pontificia (1351-1353)*, Barcelona, CSIC, Departamento de Estudios Medievales, 1976, LXXX+570 pp.
- J.F. Cabestany, M.T. Ferrer, J.M. Marquès, J. Perarnau, J. Riera, J. Trenchs, J. Vives, *El Cisma d'Occident a Catalunya, les Illes i el País Valencià. Repertori bibliogràfic*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1979, 248 pp.
- E. Sáez, M.T. Ferrer, N. Coll, O. Cuella, J. Hernando, R. Sáinz de la Maza, J. Trenchs, *Diplomatario del cardenal Gil de Albornoz. Cancillería Pontificia (1354-1356)*, Barcelona, CSIC, Departamento de Estudios Medievales, 1981, LXII+681 pp.
- A. Garcia i Sanz, M.T. Ferrer i Mallol, *Assegurances i canvis marítics medievals a Barcelona*, Premi Ferran Armengol i Tubau, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1983, 778 pp. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 6).
- Moros i cristians, almogàvers i collerats a la frontera d'Oriola*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1984, 39 pp. (resum de la tesi doctoral).
- Els sarraïns de la Corona catalano-aragonesa en el segle XIV. Segregació i discriminació*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1987, XXIV+427 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 16).
- La frontera amb l'Islam en el segle XIV. Cristians i sarraïns al País Valencià*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1988, XXXII+533 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 18).
- Les aljames sarraïnes de la governació d'Oriola (segle XIV)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1988, XXIII+338 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 19).
- Organització i defensa d'un territori fronterer. La governació d'Oriola en el segle XIV*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1990, XXXIV+631 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 22).
- C. Marinescu, *La politique orientale d'Alfonse V d'Aragon, roi de Naples*, ed. i introducció a cura de M.T. Ferrer, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1994, XXVI+256 pp. (Memòries de la Secció Històrico Arqueològica; 46).
- M.T. Ferrer, R. Sáinz de la Maza, N. Coll, J. Hernando, *Diplomatario del cardenal Gil de Albornoz. Cancillería Pontificia (1357-1359)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1995, LVI+345 pp.
- F. Soldevila, *Pere el Gran*, vol. 1: *I. L'infant*, vol. 2: *II. El regnat fins a l'any 1282 [amb dos capítols inèdits i índexs]*, ed. a cura de M.T. Ferrer, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1995, I: 8+XVI+487 pp., II: 309 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 48/1 i 48/2).
- M.T. Ferrer i Mallol (coord.), *Història medieval europea*, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya, Humanitats, CDROM M1/04.003, 1997.

- L'associació de municipis a l'Edat Mitjana. El carreratge de Barcelona, Conferència. Saló de Cent, 10 de febrer de 1999. 750 aniversari dels privilegis atorgats per Jaume I a la ciutat de Barcelona, 1249-1999*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1999, 35 pp., <http://hdl.handle.net/10261/25430>.
- M.T. Ferrer i Mallol, D. Coulon (eds.), *L'expansió catalana a la Mediterrània a la Baixa Edat Mitjana. Actes del Séminaire/Seminari organitzat per la Casa de Velázquez (Madrid) i la Institució Milà i Fontanals (CSIC, Barcelona)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1999, X+208 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 36).
- M.T. Ferrer i Mallol, J. Mutgé i Vives (eds.) *De l'esclavitud a la llibertat. Esclaus i lliberts al Mediterrani medieval. Col·loqui internacional (Barcelona, 27-29 maig 1999)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, 751 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 38).
- Corsarios castellanos y vascos en el Mediterráneo medieval*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, 352 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo. 40).
- M.T. Ferrer i Mallol, J. Mutgé i Vives, M. Riu i Riu (eds.), *El mas català durant l'Edat Mitjana i la Moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics. Actes del Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2001, XVIII+659 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 42).
- A. Rubió i Lluch, *Diplomatari de l'Orient Català (1301-1409). Col·lecció de documents per a la història de l'expedició catalana a Orient i dels ducats d'Atenes i Neopàtria*, edició facsímil a cura de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2001, 10+LXV+801 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 56).
- M.T. Ferrer i Mallol (coord.), *Els catalans a la Mediterrània oriental a l'Edat Mitjana. Jornades Científiques de l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 16-17 de novembre de 2000)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003, 387 pp. (Sèrie Jornades Científiques; 11).
- Joaquim Miret i Sans. Semblança biogràfica. Conferència pronunciada davant del Ple per M. Teresa Ferrer i Mallol el dia 17 de juny de 2002*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, 2003, 54 pp., <http://handle.net/10261/21800>.
- M.T. Ferrer i Mallol, J. Mutgé i Vives, M. Sánchez Martínez (eds.), *La Corona catalano-aragonesa i el seu entorn mediterrani a la Baixa Edat Mitjana. Seminari del Projecte Conjunt Departament d'Estudis Medievales. Institució Milà i Fontanals. CSIC - Istituto di Storia dell'Europa Mediterranea. CNR (Barcelona, 27-28 de novembre de 2003)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, XIV+414 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 58).
- Entre la paz y la guerra. La Corona catalano-aragonesa y Castilla en la Baja Edad Media*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, 662 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 59).
- M.T. Ferrer i Mallol, J.M. Moeglin, S. Péquignot, M. Sánchez Martínez (eds.), *Ne-gociar en la Edad Media. Actas del Coloquio internacional organizado por*

- Institució Milà i Fontanals. CSIC (Barcelona) - Casa de Velázquez (Madrid), CREPHE (Université Paris XII - Val de Marne) (Barcelona, 14-16 de octubre 2004)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, 593 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 61).
- Els privilegis de Teià. El retorn a la jurisdicció reial (1505)*. Barcelona, R. Dalmau, 2006, 77 pp. (Episodis de la Història; 344-345).
- J. Miret i Sans, *Itinerari de Jaume I el Conqueridor*, edició facsímil i pròleg a cura de Maria Teresa Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2007, 18+629 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 65).
- F. Soldevila, *Les quatre grans Cròniques. I. Llibre dels feits del rei En Jaume*, revisió filològica de J. Bruguera, revisió històrica de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2007, 528 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 73).
- C. Batlle i Gallart, M.T. Ferrer i Mallol, M.C. Mañé i Mas, J. Mutgé i Vives, S. Riera i Viader, M. Rovira i Solà, *El "Llibre del Consell" de la ciutat de Barcelona, segle XIV: les eleccions municipals*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2007, 912 pp. (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 62).
- F. Soldevila, *Les quatre grans Cròniques. II. Crònica de Bernat Desclot*, revisió filològica de J. Bruguera, revisió històrica de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2008, 388 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 80).
- Els orígens de la Generalitat de Catalunya (1359-1413)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de la Vicepresidència, 2009, 103 pp. (Col·lecció Història i Pensament; 7).
- M.T. Ferrer i Mallol, M. Riu (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana, I.1. Tractats i negociacions diplomàtiques amb Occitània, França i els estats italians, 1067-1213*, estudis de P. Benito i Monclús i M.T. Ferrer i Mallol, corpus documental a cura de P. Benito i Monclús, P. Sendra i Beltran i C. Vela i Aulesa amb la col·laboració de R. Ginebra i Molins, R. Pili i E. Redondo García, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2009, 503 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 83).
- F. Soldevila, *Les quatre grans Cròniques. III. Crònica de Ramon Muntaner*, revisió filològica de J. Bruguera, revisió històrica de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, 507 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 86).
- J. Trenchs Òdena, *Documents de Cancelleria i de Mestre Racional sobre la cultura catalana medieval*, a cura d'Ignasi J. Baiges, D. Duran, M.T. Ferrer i Mallol, T. Huguet, M. Raufast i E. Redondo, coordinació de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, 668 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 88).
- M.T. Ferrer i Mallol (dir.), J.M. Roig Rosich (coord.), *Història de la Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat. 650 anys*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Catalans, 2011, 448 pp. + il. (Monografies de la Secció Històrico-Arqueològica; 13).

- La Generalitat de Catalunya a través dels segles. Commemoració dels 650 anys de la Generalitat. Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica, Cervera, 28 de maig de 2009*, edició a cura de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2011, 105 pp. + il.
- Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, a cura de M.T. Ferrer i Mallol, I: *El poder reial i les institucions. La política internacional. La família reial i la política successòria. La figura de Jaume I. El món cultural i artístic*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, 938 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 91).
- Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, a cura de M.T. Ferrer i Mallol, II: *L'economia rural. L'articulació urbana. Les institucions eclesiàstiques. L'expansió territorial. El comerç*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2013, 884 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 92).
- F. Soldevila, *Les quatre grans Cròniques. IV. Crònica de Pere III el Cerimoniós*, revisió filològica de J. Bruguera, revisió històrica de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2014, 412 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 96).
- M.T. Ferrer i Mallol (ed.), *Martí l'Humà. El darrer rei de la dinastia de Barcelona (1396-1410). L'Interregne i el Compromís de Casp*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, 962 pp. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 98).
- M.T. Ferrer i Mallol i M. Riu i Riu (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana, I.2. Tractats i negociacions diplomàtiques amb els regnes peninsulars i l'Àndalus (s. XI-1213)*, estudis de M.T. Ferrer i Mallo, N. Jaspert, M. Riu i Riu i C. Vela Aulesa, corpus documental a cura de C. Vela Aulesa amb la col·laboració de P. Benito i Monclús, R. Ginebra i Molins, T. Huguet-Termes, R. Pili i P. Sendra i Beltran, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2017 (Memòries de la Secció Històrico-arqueològica; 102).

ARTICLES DE REVISTA

- Un alessandrino nel regno d'Aragona nel 1400*, "Rivista di Storia, Arte e Archeologia per le Province di Alessandria e Asti" LXXII (1963), pp. 205-209, <http://hdl.handle.net/10261/25938>.
- Documents sobre el Consolat de castellans a Catalunya i Balears*, "Anuario de Estudios Medievales" 1 (1964), pp. 599-605, <http://hdl.handle.net/10261/25219>.
- Mercenaris catalans a Ferrara (1307-1317)*, "Anuario de Estudios Medievales" 2 (1965), pp. 155-227, <http://hdl.handle.net/10261/24684>.
- Mercanti italiani nelle terre catalane: gli Alessandrini (1394-1408)*, "Rivista di Storia, Arte e Archeologia per le Province di Alessandria e Asti" LXXV (1966), pp. 5-44, <http://hdl.handle.net/10261/25707>.
- Mercanti italiani nelle terre catalane: gli Alessandrini (1394-1408). Supplemento*, "Rivista di Storia, Arte e Archeologia per le Province di Alessandria e Asti" LXXVI (1967), pp. 1-4.

- Els corsaris castellans i la campanya de Pero Niño al Mediterrani. Documents sobre El Victorial*, “Anuario de Estudios Medievales” 5 (1968 [1970]), pp. 265-338, <http://hdl.handle.net/10261/24685>.
- Decadència a Santes Creus en començar l'abadiat de Bernat Dalmau (1404)*, “Santes Creus” III/29 (1969), pp. 477-492, <http://hdl.handle.net/10261/33393>.
- Die Nachfahren des Ferran Sanxis de Castre, unehelicher Sohn des Königs Jacob I von Aragonien (XIII bis XIV Jahrhundert)*, “Archiv für Sippenforschung” 48 (1972), pp. 599-612, <http://hdl.handle.net/10261/26560>.
- El patrimoni reial i la recuperació dels senyorijs jurisdiccionalis en els estats catalano-aragonesos a la fi del segle XIV*, “Anuario de Estudios Medievales” 7 (1970-1971 [1973]), pp. 351-491, <http://hdl.handle.net/10261/24686>.
- Los descendientes de Ferran Sanxis de Castre, hijo bastardo del rey Jaime I el Conquistador (siglos XIII-XIV)*, “Hidalguía” XXII (1974), pp. 25-48.
- La redacció de l'instrument notarial a Catalunya. Cèdules, manuals, llibres i cartes*, “Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos” IV (1974), pp. 29-192, <http://hdl.handle.net/10261/23373>.
- [En col·laboració amb J. Riera i Sans], *La successió notarial i el traspàs de protocols en terres catalanes a la Baixa Edat Mitjana*, “Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos” IV (1974), pp. 395-428, <http://hdl.handle.net/10261/240800>.
- [En col·laboració amb J. Riera i Sans], *Miscel·lània de documents per a la història del notariat als estats de la Corona catalano-aragonesa, ibidem*, pp. 429-446, <http://hdl.handle.net/10261/24077>. *Notariat laic contra notariat eclesiàstic. Un episodi de la pugna entre ambdós a Girona (1374-1380)*, “Estudios y Documentos de los Archivos de Protocolos” V (1977), pp. 19-34, <http://hdl.handle.net/10261/24078>.
- [En col·laboració amb C. Batlle i Gallart], *Balanç de les activitats historiogràfiques referents a l'Edat Mitjana a la postguerra franquista*, “Cuadernos de Historia Económica de Cataluña” XIX (1978), pp. 321-330, <http://hdl.handle.net/10261/26554>.
- Dues cartes en català des de Ciutadella a la companyia Datini de Mallorca (1405-1408)*, “Randa” 10 (1980) [*Homenatge a Francesc de B. Moll*, vol. 2], pp. 81-97, <http://hdl.handle.net/10261/24280>.
- Els Italians a terres catalanes (segles XII-XV)*, “Anuario de Estudios Medievales” 10 (1980), pp. 393-467, <http://hdl.handle.net/10261/24688>.
- La redempció de captius a la Corona catalano-aragonesa (segle XIV)*, “Anuario de Estudios Medievales” 15 (1985), pp. 237-297, <http://hdl.handle.net/10261/24689>.
- La carta de població dels sarraïns de la vall d'Aiora (1328)*, “Sharq Al-Andalus” 3 (1986), pp. 81-94, <http://hdl.handle.net/10261/23421>.
- La batllia general de la part del regne de València dellà Xixona (s. XIV)*, “Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval” 6 (1987), pp. 279-309, <http://hdl.handle.net/10261/21585>.
- Causes i antecedents de la guerra dels dos Peres*, “Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura” 63/4 (1987), pp. 445-508, <http://hdl.handle.net/10261/24619>.

- La tinença a costum d'Espanya en els castells de la frontera meridional valenciana*, "Miscel·lània de Textos Medievals" IV (1988), pp. 1-102, <http://hdl.handle.net/10261/25217>.
- La contribució italiana a la història de la Catalunya medieval i del Renaixement*, "Revista de Catalunya" 16 (1988), pp. 88-92.
- Història i recerca*, "Diari de Barcelona", 19 de febrer de 1989, p. 33.
- Un procés per homicidi entre sarraïns de l'horta d'Alacant (1315)*, "Sharq al-Andalus" 7 (1990), pp. 135-150, <http://hdl.handle.net/10261/23422>.
- Els redemptors de captius: mostolafs, eixees o alfaquecs (segles XII-XIII)*, "Medievalia" 9 (1990) [Estudios dedicados al profesor Frederic Udina i Martorell, vol. III], pp. 85-106, <http://hdl.handle.net/10261/23319>.
- Boscós i deveses a la Corona catalano-aragonesa (segles XIV-XV)*, "Anuario de Estudios Medievales" 20 (1990), pp. 485-537, <http://hdl.handle.net/10261/24690>.
- Productes del comerç catalano-portuguès segons una reclamació per pirateria (1408)*, "Miscel·lània de Textos Medievals" 6 (1992), pp. 137-163, <http://hdl.handle.net/10261/23533>.
- Les mudéjars de la Couronne d'Aragon*, "Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée" 63-64 (1992) [Minorités religieuses dans l'Espagne médiévale], pp. 179-194, <http://hdl.handle.net/10261/21727>.
- El justícia a les viles de la governació d'Oriola (s. XIV)*, "Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval" 9 (1992-1993) [Homenaje a Juan Manuel del Estal], pp. 219-239, <http://hdl.handle.net/10261/21589>.
- Sobre els orígens del Consolat de Mar de Barcelona el 1279 i sobre els cònsols d'ultramar a bord de vaixells. Un exemple de 1281*, "Anuario de Estudios Medievales" 23 (1993), pp. 141-150, <http://hdl.handle.net/10261/24691>.
- Les pastures i la ramaderia a la governació d'Oriola en el segle XIV*, "Miscel·lània de Textos Medievals" 7 (1994), pp. 79-139, <http://hdl.handle.net/10261/24288>.
- Nicolau de Mediona, un notaio a Barcellona nel secolo XV*, "Napoli nobilissima" XXXIII/III-VI (1994) [Notariato e Società in Catalogna ed Italia Meridionale nel XV secolo], pp. 89-100, <http://hdl.handle.net/10261/24076>.
- La navegació de conserva a l'Edat Mitjana*, "Anuario de Estudios Medievales" 24 (1994), pp. 453-464, <http://hdl.handle.net/10261/24693>.
- En el centenario del nacimiento de Ferran Soldevila*, "Anuario de Estudios Medievales" 24 (1994), pp. IX-XII, <http://hdl.handle.net/10261/24694>.
- L'expansió d'una regalia a començaments del segle XIV: el notariat reial*, "Estudis i documents dels Arxius de Protocols" XIII (1995), pp. 55-73, <http://hdl.handle.net/10261/24078>.
- El llibre de comptes d'un notari barceloní del segle XV. Nicolau de Mediona*, "Estudis Castellonencs" 6 (1994-1995) [Miscel·lània d'Estudis dedicats a la memòria del professor Josep Trenchs i Odena], pp. 535-549, <http://hdl.handle.net/10261/24074>.
- El sagramental: una milícia camperola dirigida per Barcelona*, "Barcelona. Quaderns d'Història" 1 (1995), pp. 61-70, <http://hdl.handle.net/10261/21727>.

- Cavalieri catalani e aragonesi al servizio dei guelfi in Italia*, “Medioevo. Saggi e Rassegne” 20 (1996), pp. 161-194, <http://hdl.handle.net/10261/24287>.
- Els almogàvers a la frontera amb els sarraïns en el segle XIV*, “L’Avenç” 209 (desembre 1996), pp. 14-18, <http://hdl.handle.net/10261/26568>.
- Catalans i genovesos durant el segle XIII. El declivi d’una amistat*, “Anuario de Estudios Medievales” 26/2 (1996), pp. 783-823, <http://hdl.handle.net/10261/24695>.
- Regina Sáinz de la Maza en el recuerdo*, “Anuario de Estudios Medievales” 26/2 (1996), pp. 1031-1038, <http://hdl.handle.net/10261/24696>.
- Els sarraïns del regne de Múrcia durant el regnat de Jaume II*, “Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval” 11 (1996-1997) [*Actas del Congreso Internacional Jaime II 700 años después*], pp. 173-200, <http://hdl.handle.net/10261/21626>.
- Els catalans a la Sardenya medieval*, “Serra d’Or” 451-452 (juliol-agost 1997), pp. 22-26, <http://hdl.handle.net/10261/26566>.
- El comerç català a Andalusia al final del segle XV*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia” 18 (1997), pp. 301-334, <http://hdl.handle.net/10261/24284>.
- La conquesta de les comarques meridionals valencianes per Jaume II*, “Quaderns de Migjorn” 3 (1998), pp. 9-26.
- Antecedenti e trattative per la pace del 1402 fra la Corona catalano-aragonesa e Genova: un tentativo per porre fine alla guerra di corsa*, “Archivio Storico Sardo” XXXIX (1998) [*Studi in memoria del Prof. Giancarlo Sorgia*], pp. 99-138, <http://hdl.handle.net/10261/24277>.
- Transportistas y corsarios vascos en el Mediterráneo medieval. Las aventuras orientales de Pedro de Larraondo (1406-1409)*, “Itsas Memoria. Revista de Estudios Marítimos del País Vasco” 2 (1998), pp. 509-524, <http://hdl.handle.net/10261/21696>.
- Després de la mort. L’actuació d’algunes marmessories a través d’un manual del notari barceloní Nicolau de Mediona (1437-1438)*, “Analecta Sacra Tarraconensia” 71 (1998) [*Miscel·lània Àngel Fàbrega*], pp. 281-325, <http://hdl.handle.net/10261/24075>.
- In ricordo di Regina Sáinz de la Maza*, “Medioevo. Saggi e Rassegne” 22 (1998), pp. 321-328.
- Biografía de Regina Sáinz de la Maza Lasoli (1945-1997)*, “Anuario de Estudios Medievales” 28 (1998), pp. XVII-XXIV, <http://hdl.handle.net/10261/24696>.
- Arcadi Garcia i Sanz. In memoriam (1926-1998)*, “Anuario de Estudios Medievales” 28 (1998), pp. 911-924, <http://hdl.handle.net/10261/24787>.
- I mercanti italiani in terre catalane nei secoli XII-XIV*, “Archivio Storico del Sannio” III (1998) [*Economia e Territorio nel Medioevo. Incontro di Studi (Barcelona, 1996). Atti*], pp. 41-101, <http://hdl.handle.net/10261/23322>.
- The Muslim “aljama” of Tortosa in the Late Middle Ages: Notes on its Organisation*, “Scripta Mediterranea” XIX-XX (1998-1999), pp. 143-164, <http://hdl.handle.net/10261/23416>.
- Jurisdicció i control de la navegació a la ribera i mar de Barcelona*, “Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval” 12 (1999), pp. 113-133, <http://hdl.handle.net/10261/21705>.

- Discòrdies entre la petita noblesa urbana i els homes de vila a les terres meridionals valencianes en el primer terç del segle XIV*, “Anuario de Estudios Medievales” 29 (1999), pp. 301-313, <http://hdl.handle.net/10261/24788>.
- El carreratge de Barcelona*, “Barcelona. Metròpolis mediterrània” 49 (1999), pp. 46-48, <http://hdl.handle.net/10261/26565>.
- Repartiments de terres a Oriola després de la conquesta de Jaume II*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia” 22 (1999-2001) [*Homenatge al Dr. Manuel Riu i Riu*, vol. 2], pp. 509-535.
- [En col·laboració amb Daniel Duran Duelt], *Una ambaixada catalana a Constantinoble el 1176 i el matrimoni de la princesa Eudòxia*, “Anuario de Estudios Medievales” 30/2 (2000), pp. 963-977, <http://hdl.handle.net/10261/24791>.
- La organización militar en Cataluña. Siglos XII a XV*, “Revista de Historia Militar” XLV (2001) [núm. extra: *Conquistar y defender. Los recursos militares en la Edad Media Hispánica*], pp. 119-222, <http://hdl.handle.net/10261/24290>.
- Il partito filocatalano in Corsica dopo la morte di Arrigo della Rocca*, “Medioevo. Saggi e Rassegne” 24 (2001), pp. 65-87, <http://hdl.handle.net/10261/25431>.
- Fruita seca i fruita assecada, una especialitat de l'àrea econòmica catalana-valenciana-balear*, “Anuario de Estudios Medievales” 31/2 (2001), pp. 883-943, <http://hdl.handle.net/10261/23451>.
- Una època tranquil·la en el govern de Barcelona: el regnat de Martí l'Humà (1396-1410)*, “Quaderns d'Història” 4-5 (2001) [*VI Congrés d'Història de Barcelona: El temps del Consell de Cent, I. L'emergència del municipi, segles XIII-XIV*, a cura de Manuel Rovira i Solà, Sebastià Riera i Viader], pp. 165-182, <http://hdl.handle.net/10261/21720>.
- L'alfaquí Mahomat Alhaig i la lluita pel poder a la moreria d'Elx (1448-1457)*, “Revista d'Història Medieval” 12 (2001-2002), pp. 185-240, <http://hdl.handle.net/10261/21711>.
- La població d'Alcarràs, Montagut, Sarroca, Llardecans, Flix i la Palma, dominis dels Santcliment, el 1386*, “Estudis i Documents dels Arxius de Protocols” XX (2002), pp. 75-93, <http://hdl.handle.net/10261/25702>.
- Flix, un port fluvial blader per a Barcelona. La compra de la baronia de Flix i la Palma l'any 1400*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia” 23-24 (2002-2003) [*Homenatge al Prof. J. Ramón Juliá Viñamata*], pp. 465-507, <http://hdl.handle.net/10261/25212>.
- Los vascos en el Mediterráneo medieval. Los primeros tiempos*, “Itsas Memoria. Revista de Estudios Marítimos del País Vasco” 4 (2003), pp. 115-128, <http://hdl.handle.net/10261/21653>.
- Arnau Aymar, capità i corsari de Mallorca (segles XIV-XV)*, “Randa” 51 (2003) [*Homenatge a Miquel Batllori*, vol. 4], pp. 51-75, <http://hdl.handle.net/10261/23797>.
- La Corona catalano-aragonesa, l'Islam e il mondo mediterraneo. Vent'anni di ricerca*, “Medioevo. Saggi e Rassegne” 25 (2003), pp. 35-78, <http://hdl.handle.net/10261/23420>.
- L'aljama islàmica de Tortosa a la Baixa Edat Mitjana*, “Recerca” 7 (2003), pp. 179-230, <http://hdl.handle.net/10261/21724>.

- La cort de la reina Elionor de Xipre a Catalunya*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia” 25 (2003-2004) [*Homenatge a la Professora Dra. Maria Josepa Arnall i Juan*], pp. 347-373, <http://hdl.handle.net/10261/25211>.
- L'endemà de la pau de Torrellas (1304). El nou mapa senyorial a la vall del Vinalopó*, “Revista d'Estudis del Vinalopó” 6-7 (2003-2004), pp. 11-22.
- La guerra amb Castella (1296-1304) i la conquesta de les terres meridionals valencianes*, “El Temps” 1057 (14-20 setembre 2004), suplement mensual d'Història, pp. 21-24.
- Les Corts de Catalunya i la creació de la Diputació del General o Generalitat en el marc de la guerra amb Castella (1359-1369)*, “Anuario de Estudios Medievales” 34/2 (2004), pp. 875-938, <http://hdl.handle.net/10261/23532>.
- La incursió de l'exèrcit de Granada de 1304 pel regne de València i l'atac a Cocontentina*, “Alberri” 15 (2002 [2005]), pp. 53-150, <http://hdl.handle.net/10261/23443>.
- Els diputats del braç de les ciutats i viles reials de 1359 a 1413. Perfils biogràfics*, “Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia” 26 (2005) [*Homenatge a la Professora Dra. Carme Batlle i Gallart*], pp. 515-549, <http://hdl.handle.net/10261/25956>.
- Moià, carrer de Barcelona (1384/1385)*, “Modilianum” VI/34 (2006), pp. 21-64, <http://hdl.handle.net/10261/25218>.
- Corsarios vascos en el Mediterráneo medieval (siglos XIV-XV)*, “Itsas Memoria. Revista de Estudios Marítimos del País Vasco” 5 (2006), pp. 95-110, <http://hdl.handle.net/10261/21657>.
- El endeudamiento de la aljama islámica de Zaragoza a fines del siglo XIV*, “Aragón en la Edad Media” 19 (2006) [*Homenaje a la Profesora María Isabel Falcón*], pp. 173-180, <http://hdl.handle.net/10261/21645>.
- Conflictes populars a Mallorca a la fi del segle XIV*, “Estudis Balearics” 84/85 (2006), pp. 87-98, <http://hdl.handle.net/10261/23415>.
- La Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans*, “Serra d'Or” 565 (gener 2007), pp. 20-23.
- La minoria islàmica a les comarques meridionals valencianes*, “Canelobre” 52 (2007) [*Vivir en el Alicante medieval*], pp. 72-87, <http://hdl.handle.net/10261/26558>.
- Els problemes financers dels reis catalans i una solució: l'empenyament de llocs i viles. El cas de Teià*, “Revista de Dret Històric Català” 6 (2006 [2007]), pp. 88-119.
- Mallorca, Valencia y Murcia. Expansión a costa de los moros*, “La Aventura de la Historia” 112 (2008) [*Dossier VIII centenario de Jaime I el Conquistador*], pp. 87-91.
- Patrons i corsaris de Menorca a la Baixa Edat Mitjana*, “Randa” 60 (2008) [*Homenatge a Jordi Carbonell*], pp. 17-26, <http://hdl.handle.net/10261/21890>.
- La guerra en cors amb els països musulmans occidentals en els primers anys del regnat de Jaume II (1291-1309)*, “Anuario de Estudios Medievales” 38/2 (2008), pp. 831-865, <http://hdl.handle.net/10261/14943>.
- La celebració de l'Any Jaume I a l'Institut d'Estudis Catalans*, “El Butlletí de l'IEC. La revista de l'acadèmia catalana de les ciències i les humanitats” 127 (2008), pp. 2-3, <http://www.iec.cat/butlletí/127/opinio.htm>.

Commemoration of the Eighth Centenary of the Birth of James I: Conference organized by the History and Archeology Section of the Institut d'Estudis Catalans in Barcelona / La celebració del vuitè centenari del naixement de Jaume: el congrés organitzat per la Secció Històrico Arqueològica de l'IEC a Barcelona, "Catalan Historical Review" 1 (2008), pp. 149-155, 283-289, <http://hdl.handle.net/10261/21823>.

Robert Ignatius Burns (1921-2008). In memoriam, "Catalan Historical Review" 2 (2009), pp. 123-129, <http://hdl.handle.net/10261/21817>.

In memoriam. Prof. Robert Ignatius Burns, S.I. (1921-2008), "Anuario de Estudios Medievales" 39/1 (2009), pp. 389-406.

Els dos parlaments de 1396-1397, "Revista de Dret Històric Català" 9 (2009), pp. 43-60.

Vicens Vives, clàssic i innovador, "Serra d'Or" 605 (maig 2010), p. 21 <http://hdl.handle.net/10261/37231>.

Les dissensions pel govern de Mallorca (1401-1404). Una intervenció pacificadora de Barcelona, "Randa" 65 (2010) [*Miscel·lània Gabriel Llompart*, vol. 5], pp. 73-94, <http://hdl.handle.net/10261/33392>.

Manuel Riu i Riu (1929-2011). In memoriam, "Catalan Historical Review" 4 (2010), pp. 149-151 / 277-279, http://revistes.iec.cat/index.php/CHR/article/view/54359/pdf_165 / http://revistes.iec.cat/index.php/CHR/article/view/54370/pdf_176.

Catalan commerce in the late Middle Ages / El comerç català a la baixa Edat Mitjana, "Catalan Historical Review" 5 (2012), pp. 29-65 / 159-193, http://revistes.iec.cat/index.php/CHR/article/viewFile/64986/pdf_351 / http://revistes.iec.cat/index.php/CHR/article/viewFile/64995/pdf_360.

[En col·laboració amb A. Balcells i González], *Biographical sketches of the new members of the History-Archaeology Section / Semblança dels nous membres de la Secció Històrico-Arqueològica*, "Catalan Historical Review" 6 (2013), p. 111-113 i 213-216, <http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000195/00000079.pdf> i <http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000195/00000091.pdf>.

[En col·laboració amb Carles Vela Aulesa], *Un mercader italià a la Cort catalanoaragonesa: Luchino Scarampi*, "Acta historica et archaeologica mediaevalia" 32 (2014-2015), pp. 301-478, <http://www.raco.cat/index.php/ActaHistorica/article/view/309094/399078>.

VOLUMS COL·LECTIUS. CAPÍTOLS

Les relacions del rei Martí l'Humà amb la ciutat de Barcelona, dins *VII Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Crónica, Ponencias y Comunicaciones*, vol. III, Barcelona, Taller de Viuda de Fidel Rodríguez Ferran, 1962, pp. 161-170, <http://hdl.handle.net/10261/25434>.

La pace del 1390 tra la Corona d'Aragona e la Repubblica di Genova, dins *Miscellanea di Storia Ligure in memoria di Giorgio Falco*, Gènova, Università di Genova, 1966, pp. 151-191, <http://hdl.handle.net/10261/25435>.

Documenti catalani sulla spedizione franco-genovese contro Berberia (1390), dins *Miscellanea di Studi Storici*, Gènova, Università di Genova, 1969, pp. 213-261, <http://hdl.handle.net/10261/26563>.

- Lluites de bàndols a Barcelona en temps del rei Martí l'Humà*, dins *Estudis d'Història Medieval, I. Estudis dedicats a Ferran Soldevila*, Barcelona, Societat Catalana d'Estudis Històrics, 1969, pp. 75-94, <http://hdl.handle.net/10261/25939>.
- L'infant Martí i un projecte d'intervenció a la guerra de Portugal (1381)*, dins *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón (Valencia, 1967)*, vol. II/III, València, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Valencia, 1973, pp. 205-233, <http://hdl.handle.net/10261/24616>.
- Dos registros de l'“Officium Maris” de Gènova (1402-1403, 1408-1410)*, dins *Atti del I Congresso Storico Liguria-Catalogna (Bordighera-Génova, 1969)*, Bordighera, Istituto internazionale di studi liguri, 1974, pp. 248-348, <http://hdl.handle.net/10261/25706>.
- Llançà, senyoriu del monestir de Sant Pere de Rodes en els segles XIV-XV*, dins *II Col·loqui d'Història del Monaquisme Català (Sant Joan de les Abadesses, 1970)*, vol. II [“Scriptorium Populeti” 9], Poblet, Monestir, 1974, pp. 213-241, <http://hdl.handle.net/10261/25940>.
- Intorno all'assicurazione sulla persona di Filipozzo Soldani nel 1399 e alle attività dei Soldani, mercanti fiorentini, a Barcellona*, dins *Studi in memoria di Federico Melis*, vol. II, Nàpols, Giannini, 1978, pp. 441-478, <http://hdl.handle.net/10261/24279>.
- Reintegracionisme i dificultats polítiques: el regnat de Pere el Cerimoniós*, dins *Història de Catalunya*, vol. III, Barcelona, Salvat, 1978, pp. 73-86, <http://hdl.handle.net/10261/26561>.
- Els darrers sobirans del casal de Barcelona, Joan I i Martí l'Humà*, dins *Història de Catalunya*, vol. III, Barcelona, Salvat, 1978, pp. 142-150, <http://hdl.handle.net/10261/26562>.
- Cartes i bitllets privats en els manuals del notari barceloní Narcís Guerau Gili (segle XV)*, dins *Miscel·lània Ramon Aramon i Serra*, vol. II, Barcelona, Curial, 1980, pp. 197-217, <http://hdl.handle.net/10261/25705>.
- La ruptura comercial amb Castella i les seves repercussions a València (1403-1409)*, dins *I Congreso de Historia del País Valenciano (Valencia, 1971)*, vol. II, València, Universitat de València, 1981, pp. 671-682, <http://hdl.handle.net/10261/24618>.
- Nous documents sobre els catalans a les fires de la Xampanya*, dins *X Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Jaime I de Aragón y su época (Zaragoza, 1976). Comunicaciones*, vol. II, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 1982, pp. 151-159, <http://hdl.handle.net/10261/24281>.
- Notes sobre el monestir de Sant Pere de Rodes (1362-1410)*, dins *Miscel·lània Fort i Cogul. Història Monàstica Catalana. Història del Camp de Tarragona*, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1984, pp. 137-175, <http://hdl.handle.net/10261/26600>.
- Els primers diputats de la Generalitat de Catalunya (1359-1412)*, dins *Miquel Coll i Alentorn. Miscel·lània d'homenatge en el seu vuitantè aniversari*, Barcelona, Fundació Jaume I, 1984, pp. 221-269, <http://hdl.handle.net/10261/25214>.
- La conquista della Sardegna e la guerra di corsa nel Mediterraneo*, dins *I Catalami in Sardegna*, Càller, Consiglio Regionale della Sardegna, 1985, pp. 35-40, <http://hdl.handle.net/10261/35124>.

- La conquesta de Sardenya i la guerra de cors mediterrani*, dins *Els Catalans a Sardenya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1985, pp. 35-40, <http://hdl.handle.net/10261/26148>.
- Abanilla y Jumilla en la Corona catalano-aragonesa (s. XIV)*, dins *Homenaje al Profesor Juan Torres Fontes*, Murcia, Academia Alfonso X el Sabio, 1987, pp. 477-490, <http://hdl.handle.net/10261/25953>.
- Les escrivanies públiques d'Alacant, Elx, Oriola i Guardamar*, dins *Estudis sobre Història de la Institució Notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, Barcelona, Fundació Noguera, 1988, pp. 115-131, <http://hdl.handle.net/10261/24062>.
- Toponímia medieval d'Oriola*, dins *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu Rey*, Barcelona, Abadia de Montserrat, 1988, pp. 195-211, <http://hdl.handle.net/10261/26598>.
- Notes sobre la conquesta del regne de Múrcia per Jaume II (1296-1304)*, dins *Homenatge a la memòria del Prof. Dr. Emilio Sáez (1917-1988). Aplec d'estudis dels seus deixebles i col·laboradors*, Barcelona, Centre d'Estudis Medievals de Catalunya Pere III - Universitat de Barcelona, 1989, pp. 27-44, <http://hdl.handle.net/10261/25941>.
- Nobles catalans arrelats a Sicília: Guillem Ramon I de Montcada*, dins *Mediterraneo Medievale: Scritti in onore di Francesco Giunta*, Catanzaro, Centro di Studi Tardoantichi e medievali di Altomonte, Soveria Mannelli, Rubbetino, 1989, vol. I, pp. 417-431, <http://hdl.handle.net/10261/23805>.
- La frontera meridional valenciana durant la guerra amb Castella dita dels dos Peres*, dins *Pere el Cerimoniós i la seva època*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1989, pp. 245-357 (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 24).
- Origen i evolució de la Diputació del General de Catalunya*, dins *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional (Abril, 1988)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991, pp. 152-159, <http://hdl.handle.net/10261/25215>.
- Mercaders, mariners i corsaris*, dins *L'època de Colom. Catalunya a la segona meitat del segle XV, Nadala de la Fundació Jaume I*, Barcelona, Fundació Jaume I, 1991, pp. 50-61, <http://hdl.handle.net/10261/25949>.
- Mercaders, mariners i corsaris*, dins *La nostra mar*, Vilanova i la Geltrú, Museu del Mar, 1992, pp. 7-19 (reedició de l'article anterior).
- Un memorial de greuges de la mà menor de Lleida contra la mà major (s. XV)*, dins *Miscel·lània. Homenatge a la memòria de J. Lladonosa*, Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1992, pp. 293-314, <http://hdl.handle.net/10261/24615>.
- Projecció exterior*, dins *La ciutat consolidada (segles XIV-XV)*, dins *Història de Barcelona*, dirigida por J. Sobrequés i Callicó, vol. 3, Barcelona, Enciclopèdia Catalana - Ajuntament de Barcelona, 1992, pp. 355-391, <http://hdl.handle.net/10261/26595>.
- La política siciliana de Pere el Cerimoniós*, dins *Els catalans a Sicília*, Barcelona, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1992, pp. 35-40, <http://hdl.handle.net/10261/25216>.
- El cors català contra Gènova segons una reclamació del 1370*, dins *Sardegna, Mediterraneo e Atlantico tra Medioevo ed Età Moderna. Studi Storici in memo-*

- ria del Prof. Alberto Boscolo, a cura di L. D'Arienzo*, Roma, Deputazione di Storia patria per la Sardegna - Bulzoni ed., 1993, vol. II, pp. 271-290, <http://hdl.handle.net/10261/23323>.
- La capitulació de Borja en 1122*, dins *Homenaje a la profesora emérita María Luisa Ledesma Rubio* ["Aragón en la Edad Media" X-XI (1993)], pp. 269-280, <http://hdl.handle.net/10261/21723>.
- L'emigració dels sarraïns residents a Catalunya, a Aragó i al País Valencià durant l'Edat Mitjana*, dins *L'expulsió dels moriscos. Conseqüències en el món islàmic i en el món cristià. 380 Aniversari de l'Expulsió dels Moriscos. Port dels Alfacs. Congrés internacional (Sant Carles de la Ràpita, 1990)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1994, pp. 19-26, <http://hdl.handle.net/10261/23423>.
- Mercaders catalans a Catalunya a l'època de Colom (1450-1506. Textos de l'exposició celebrada al Saló del Tinell i del cicle de conferències (Barcelona, 1992)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Comissió Amèrica i Catalunya, 1992, 1994, pp. 79-80.
- Corsaris i navegants dins Catalunya a l'època de Colom (1450-1506). Textos de l'exposició celebrada al Saló del Tinell i del cicle de conferències (Barcelona, 1992)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Comissió Amèrica i Catalunya, 1992, 1994, p. 105.
- Assegurances marítimes dins Catalunya a l'època de Colom (1450-1506). Textos de l'exposició celebrada al Saló del Tinell i del cicle de conferències (Barcelona, 1992)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Comissió Amèrica i Catalunya, 1992, 1994, pp. 99-100.
- Irregularitats i falsificacions notariales*, dins *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català (1993)*, Barcelona, Fundació Noguera, 1994, pp. 463-478, <http://hdl.handle.net/10261/24064>.
- Noves dades per a la biografia de Ramon de Perellós, autor del "Viatge al Purgatori de Sant Patrici"*, dins *Miscel·lània en honor del doctor Casimir Martí*, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1994, pp. 215-230, <http://hdl.handle.net/10261/23412>.
- Activitats polítiques i militars de Ramon de Perellós, autor del "Viatge al Purgatori de Sant Patrici" durant el regnat de Joan I*, dins *Medievo Hispano. Estudios in memoriam del Prof. Derek W. Lomax*, Madrid, Asociación Española de Estudios Medievales, 1995, pp. 159-173, <http://hdl.handle.net/10261/23408>.
- La moreria de Xàtiva (segles XIV-XV)*, dins *Xàtiva, els Borja: una projecció europea, 1. Catàleg de l'exposició (1995)*, Xàtiva, Museu de l'Almodí, 1995, pp. 189-200, <http://hdl.handle.net/10261/23448>.
- Barcelona i la política mediterrània catalana: el Parlament de 1400-1401*, dins *XIV Congreso di Storia della Corona d'Aragona. La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII) (Sassari-Alghero, 1990)*, vol. 2: *Comunicazioni, t. I*, Sassari, Carlo Delfino ed., 1995, pp. 427-443, <http://hdl.handle.net/10261/25209>.
- Els grups d'èlit: la noblesa i la clerecia*, dins *Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*, vol. 3, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1996, pp. 162-165, 168-181.

- Església, noblesa, monarquia*, dins *Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*, vol. 3, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1996, pp. 166-167.
- El Cisma d'Occident*, dins *Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*, vol. 3, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1996, pp. 182-183.
- La marginació social i la segregació religiosa: els moros*, dins *Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1996, vol. 3, pp. 226-236.
- El Consell Reial durant el regnat de Martí l'Humà*, dins *El poder real en la Corona de Aragó (siglos XIV-XVI)*. XV Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Actas, t. I, vol. 2: *Comunicaciones a las ponencias I/1 y I/2*, Zaragoza, Gobierno de Aragón, Departamento de Educación y Cultura, 1996, pp. 173-190, <http://handle.net/10261/23804>.
- Emprius i béns comunals a l'Edat Mitjana*, dins *Béns comunals als Països Catalans i a l'Europa contemporània. Sistemes agraris, organització social i poder local als Països Catalans (Primeres Jornades, Alguaire, 30 març-1 abril 1995)*, Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1996, pp. 33-65, <http://hdl.handle.net/10261/25208>.
- Figes, panses, fruita seca i torrons*, dins *XIV Jornades d'Estudis Històrics Locals. La Mediterrània, àrea de convergència de sistemes alimentaris (segles V-XVIII) (Palma de Mallorca, 1995)*, Palma de Mallorca, Govern Balear, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, 1996, pp. 191-208, <http://hdl.handle.net/10261/24282>.
- La reedició ampliada de "Pere el Gran"*, de Ferran Soldevila, dins *Institut d'Estudis Catalans. Memòria*, curs 1995-1996, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1997, pp. 165-169.
- Una flotta catalana contro i corsari nel Levante (1406-1409)*, dins *Oriente e Occidente tra Medioevo ed Età Moderna. Studi in onore di Geo Pistarino*, Gènova, Glauco Brigati, 1997, pp. 325-355, <http://hdl.handle.net/10261/23536>.
- El comercio catalán en Andalucía a fines del s. XV*, dins *III Jornadas Hispano-Portuguesas de Historia Medieval (Sevilla, 1991)*, Sevilla, Consejería de Cultura, 1997, pp. 421-452.
- Los castillos de la frontera meridional valenciana en el siglo XIV*, dins *La Fortaleza medieval: realidad y símbolo. Actas XV Asamblea General de la Sociedad Española de Estudios Medievales*, Alacant, Sociedad Española de Estudios Medievales, 1998, pp. 199-214, <http://hdl.handle.net/10261/26569>.
- Evolution du statut de la minorité islamique dans les pays de la Couronne catalano-aragonaise au XIV siècle*, dins *Le partage du monde. Échanges et Colonisation dans la Méditerranée médiévale. Colloque international de Toulouse-Conques (26-30 abril 1995)*, París, U. Sorbonne, 1998, pp. 439-452, <http://hdl.handle.net/10261/25433>.
- Les relacions entre Catalunya, Granada i el Magrib medieval*, dins *L'Islam i Catalunya*, Barcelona, Institut Català de la Mediterrània, Museu d'Història de Catalunya - Lunweg editores, 1998, pp. 251-259, <http://hdl.handle.net/10261/26559>.
- Frontera, convivencia y proselitismo entre cristianos y moros en los textos de Francesc Eiximenis y de san Vicente Ferrer*, dins *Pensamiento medieval hispano. Ho-*

- menaje a Horacio Santiago-Otero*, Madrid, CSIC - Junta Castilla y León - Diputación de Zamora, 1998, pp. 1579-1600, <http://hdl.handle.net/10261/26564>.
- Ramon de Cardona, capità general de l'exèrcit güelf i governador de Sardenya* (†1338), dins *La Sardegna e la presenza Catalana nel Mediterraneo. Atti del VI Congresso (III internazionale) di Studi Catalani (Cagliari, 11-15 ott. 1995)*, Càller, CUEC, 1998, vol. I, pp. 57-82, <http://hdl.handle.net/10261/24616>.
- Ramon de Cardona, militar y diplomático al servicio de cuatro reinos*, dins *IV Jornadas Luso-Espanholas de Historia Medieval: As relações de fronteira no seculo de Alcanices*, (Porto, 1997) ["Revista da Faculdade de Letras-História" II série, XV (1998 [2000])], pp. 1433-1451, <http://hdl.handle.net/10261/23806>.
- Un aragonés consejero de Juan I y de Martín el Humano: Francisco de Aranda*, dins *Homenaje a la profesora Carmen Orcástegui Gros* ["Aragón en la Edad Media" XIV-XV (1999)], pp. 531-562, <http://hdl.handle.net/10261/21635>.
- Conveni de carreratge entre Barcelona i la vila de Cardedeu*, dins *La Barcelona gòtica*, Barcelona, Institut de Cultura, Museu d'Història de la Ciutat, 1999, pp. 179-180.
- El consolat de Mar i els consolats d'Ultramar, instrument i manifestació de l'expansió del comerç català*, dins *L'expansió catalana a la Mediterrània a la Baixa Edat Mitjana. Actes del Seminaire/Seminari organitzat per la Casa de Velázquez (Madrid) i la Institució Milà i Fontanals (CSIC Barcelona)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1999, pp. 53-79, <http://hdl.handle.net/10261/25432>.
- Esclaus i lliberts orientals a Barcelona, s. XIV-XV*, dins *De l'esclavitud a la llibertat. Esclaus i lliberts al Mediterrani medieval. Col·loqui internacional (Barcelona, 27-29 maig 1999)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, pp. 167-212, <http://hdl.handle.net/10261/24285>.
- La guerra d'Arborea alla fine del XIV secolo*, dins *Giudicato d'Arborea e Marchesato di Oristano: proiezioni mediterranee e aspetti di storia locale, Atti del I° Convegno Internazionale di Studi (5-8 dic. 1997)*, Oristano, ISTAR, 2000, pp. 535-620, <http://hdl.handle.net/10261/23418>.
- L'instrument notarial (segles XI-XV)*, dins *Actes del II Congrès d'Història del Notariat Català (Barcelona, nov. 1998)*, Barcelona, Fundació Noguera, 2000, pp. 29-88, <http://hdl.handle.net/10261/24072>.
- Pellegrinaggi e giubilei in Catalogna. I monasteri di Montserrat e di Sant Pere de Roda e le destinazioni più lontane*, dins *Gli Anni Santi nella Storia (Cagliari, 16-19 ot. 1999)*, Càller, Deputazione di Storia Patria per la Sardegna - Biblioteca Apostolica Vaticana, 2000, pp. 315-347, <http://hdl.handle.net/10261/24620>.
- Les capitulacions per a la submissió de Sant Cugat a Joan II durant la guerra dels catalans contra el rei (1471)*, dins *XLII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos (Sant Cugat del Vallès, 1998)*, Sant Cugat del Vallès, Arxiu Nacional de Catalunya, 2000, pp. 157-165, <http://hdl.handle.net/10261/24608>.
- El carreratge de Barcelona. Una associació de municipis a l'Edat Mitjana*, dins *Llibre de Tona*, Tona, Sant Jordi, 2001, pp. 57-64, <http://hdl.handle.net/10261/26588>.

- El rei Martí I l'Humà (1396-1410)*, dins *Llibre de Tona*, Tona, Sant Jordi, 2001, pp. 65-71, <http://hdl.handle.net/10261/26587>.
- Establiments de masos després de la Pesta Negra*, dins *El mas català durant l'Edat Mitjana i la Moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics. Actes de Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2001, pp. 189-241, <http://hdl.handle.net/10261/26151>.
- La circulation des élites militaires: les chefs de guerre catalans en Italie (XIVe s.)*, dins *Colloque International "La Circulation des élites européennes. Entre histoire des idées et histoire sociale"* (Paris 20-22 mai 1999), París, Seli Arslan, 2002, pp. 38-55, <http://hdl.handle.net/10261/25703>.
- La Corona catalano-aragonesa i Castella (segles XII-XIV). Elements de coincidència i de divergència*, dins *El Comtat d'Urgell a la Península Ibèrica, Reunió Científica. II Curs d'Estiu Comtat d'Urgell (Balaguer 7-9 juliol 1997)*, Lleida, Pagès, 2002, pp. 55-102, <http://hdl.handle.net/10261/26592>.
- Les phénomènes migratoires parmi les musulmans soumis à la Couronne catalano-aragonaise pendant le Moyen Âge*, dins *Migrations et diasporas méditerranéennes (XI-XVI siècles) (Toulouse-Conques, 14-17 octobre 1999)*, París, Publications de la Sorbonne, 2002, pp. 259-284, <http://hdl.handle.net/10261/25213>.
- De nuevo sobre el consulado de castellanos en Cataluña y Mallorca a fines del siglo XIV*, dins *Poder y sociedad en la Baja Edad Media Hispánica. Estudios en homenaje al profesor Luis Vicente Díaz Martín*, Valladolid, Universidad de Valladolid, 2002, vol. II, pp. 951-969, <http://hdl.handle.net/10261/24613>.
- Las comunidades mudéjares de la Corona de Aragón en el siglo XV: la población*, dins *VIII Simposio Internacional de Mudéjarismo. De mudéjares a moriscos: una conversión forzada (Teruel, 15-17 de septiembre de 1999)*, Teruel, Centro de Estudios Mudéjares. Instituto de Estudios Turolenses, 2002, pp. 27-153, <http://hdl.handle.net/10261/25210>.
- Jaume I el Conqueridor (1213-1276)*, dins *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Edicions 62, 2002, pp. 114-120.
- Pere II el Gran (1276-1285)*, dins *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Edicions 62, 2002, pp. 121-127.
- Alfons II el Franc (1285-1291)*, dins *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Edicions 62, 2002, pp. 128-131.
- Joan I el Caçador (1387-1396)*, dins *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Edicions 62, 2002, pp. 148-152.
- Martí I l'Humà (1396-1410)*, dins *Els comtes sobirans de la Casa de Barcelona*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Edicions 62, 2002, pp. 153-159.
- Estudio histórico*, dins *Juan Ginés de Sepúlveda, Obras completas*, vol. V, *Historia de los Hechos del cardenal Gil de Albornoz*, estudio filológico, edición crítica, traducción y notas de J. Costas, A. Moreno, L. Carrasco, M. Trascasas, Pozoblanco, Ayuntamiento de Pozoblanco, 2002, pp. VII-LVIII, <http://hdl.handle.net/10261/26153>.
- Apéndice biográfico de cargos, títulos y dignidades citados en la Historia de los Hechos del cardenal Gil de Albornoz*, dins *Juan Ginés de Sepúlveda, Obras*

completas, vol. V, *Historia de los Hechos del cardenal Gil de Albornoz*, estudio filológico, edición crítica, traducción y notas de J. Costas, A. Moreno, L. Carrasco, M. Trascasas, Pozoblanco, Ayuntamiento de Pozoblanco, 2002, pp. LIX-LXXXII, <http://hdl.handle.net/10261/26155>.

La gènesi de la Generalitat de Catalunya: de la Cort de Cervera a Ferran II 1359-1518, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 19-35.

Una institució en constant evolució: les primeres diputacions, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 36-45.

1359-1362. *Berenguer de Cruïlles*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 46-56.

1363-1365. *Romeu Sescomes*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 57-60.

1365. *Bernat Vallès*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 61-63.

1365-1367. *Bernat Vallès*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 64-66.

1367-1375. *La Diputació de Catalunya governada per un regent*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 67-70.

1375-1376. *Romeu Sescomes*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 71-75.

1377-1378. *Galceran de Besora*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 81-82.

1379-1380. *Ramon Gener*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 83-84.

1380-1383. *Felip d'Anglesola*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 85-89.

1384-1389. *Arnau Descolomer*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 90-92.

1389-1413. *Miquel de Santjoan-Alfons de Tous*, dins *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Enciclopèdia Catalana, 2003, vol. I: 1359-1518, pp. 93-104.

Viles i llocs associats a Barcelona a l'Edat Mitjana. El carreratge, dins *XVII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó: El món urbà a la Corona d'Aragó del*

- 1137 als decrets de Nova Planta (Barcelona-Lleida, 7-12 de setembre de 2000)*. Actes, Barcelona, Miracle, 2003, vol. III, pp. 293-314.
- Incidència del cors a les relacions amb Orient a l'Edat Mitjana*, dins *Els catalans a la Mediterrània oriental a l'Edat Mitjana. Jornades Científiques de l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 16-17 de novembre de 2000)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003, pp. 259-307, <http://hdl.handle.net/10261/24060>.
- Crònica de Pere el Cerimoniós*, dins *Diccionari d'Historiografia Catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2003, pp. 384-386
- Crònica del regnat de Joan I*, dins *Diccionari d'Historiografia Catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2003, pp. 388-389.
- Crònica del regnat de Martí I*, dins *Diccionari d'Historiografia Catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2003, p. 389.
- Martí I, l'Humà*, dins *Diccionari d'Historiografia Catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2003, p. 774.
- La guerra*, dins *El naixement de la Generalitat de Catalunya. Catàleg. Exposició, Cervera, 2003*, Cervera, Museu Comarcal, 2003, pp. 27-39.
- Rodrigo Díez, caballero y corsario. Capturas en los mares portugueses (1395-1396)*, dins *Os reinos ibéricos na Idade Media. Livro de Homenagem ao Professor Doutor Humberto Carlos Baquero Moreno*, Oporto, Livraria Civilização Editora, 2003, pp. 1141-1146, <http://hdl.handle.net/10261/26555>.
- Joaquim Miret i Sans (17.04.1858-30.12.1919)*, dins *Institut d'Estudis Catalans, Memòria 2002-2003*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003, pp. 124-175.
- La Mediterrània dels segles XIII al XV: l'expansió catalana*, dins *Mediterraneum. L'esplendor de la Mediterrània medieval s. XIII-XV*, Barcelona, Institut Europeu de la Mediterrània - Lunweg editores, 2004, pp. 143-158, <http://hdl.handle.net/10261/26556>.
- "Piero da Rabat catelano, corsaro crudelissimo", de la novel·la LIV de Giovanni Sercambi, és Pere Fuster, corsari valencià renegat?*, dins *La cultura catalana en projecció de futur. Homenatge a Josep Massot i Muntaner*, Castelló de la Plana, Institut Ramon Llull - Universitat Jaume I - Fundació Germà Colon - Estudi General Lul·lià, 2004, pp. 215-222, <http://hdl.handle.net/10261/23803>.
- Les recopilacions documentals dels arxivers del rei per a la recuperació del Patrimoni Reial a la Corona catalano-aragonesa a l'Edat Mitjana*, dins *Los cimientos del Estado en la Edad Media: Cancillerías, notariado y privilegios reales en la construcción del Estado en la Edad Media*, Alacant, Marfil, 2004, pp. 13-37, <http://hdl.handle.net/10261/24609>.
- La reina Leonor de Chipre y los catalanes de su entorno*, dins *Chemins d'Outremer. Études d'histoire sur la Méditerranée médiévale offertes à Michel Balard*, París, Publications de la Sorbonne, 2004, pp. 311-331, <http://hdl.handle.net/10261/26146>.
- The Southern Valencian Frontier during the War of the two Pedros*, dins *The Hundred Years War. A Wider Focus*, Leiden - Bost, Brill, 2005, pp. 75-116 (History of Warfare; 25).

- El castigo de los corsarios en el mundo mediterráneo medieval*, dins *Sociedad y memoria en la Edad Media. Estudios en homenaje a Nilda Guglielmi*, Buenos Aires, Consejo Nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas, Instituto Multidisciplinario de Historia y Ciencias Humanas, 2005, pp. 119-126, <http://handle.net/10261/23798>.
- La defensa marítima catalana contra el cors barbaresc. La reacció després del saqueig de Barenys (1406)*, dins *La Corona catalano-aragonesa i el seu entorn mediterrani a la Baixa Edat Mitjana. Seminario del Proyecto Conjunto Departamento de Estudios Medievales, Institución Milà y Fontanals. CSIC - Istituto di Storia dell'Europa Mediterranea. CNR. (Barcelona, 27-28 de noviembre de 2003)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, pp. 101-134, <http://hdl.handle.net/10261/17685>.
- Documentación sobre mudéjares del Archivo de la Corona de Aragón*, dins M.T. Ferrer i Mallol, Isabel Montes Romero-Camacho, Germán Navarro Espinach y José Francisco Egea Gilebarte, *Fuentes documentales para el estudio de los mudéjares*, Teruel, Centro de Estudios Mudéjares, Instituto de Estudios Turolenses, 2005, pp. 9-53, <http://hdl.handle.net/10261/23540>.
- Les terres meridionals del País Valencià després de l'annexió: la població i l'organització del territori*, dins *XVIII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó (València, 9-14 septiembre 2004). La Mediterrània de la Corona d'Aragó, segles XIII-XVI. VII Centenari de la sentència arbitral de Torrellas, 1304-2004*, València, Universitat de València, 2005, vol. II, pp. 2041-2059, <http://hdl.handle.net/10261/26557>.
- Negociacions per a una conquesta i rituals per a un canvi de sobirania. La conquesta del regne de Múrcia per Jaume II*, dins *Negociar en la Edad Media. Coloquio internacional organizado por Institució Milà i Fontanals. CSIC (Barcelona), Casa de Velázquez (Madrid), CREPHE (Université Paris XII-Val de Marne)*, Barcelona, 14-16 de octubre 2004, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, pp. 87-121, <http://hdl.handle.net/10261/17683>.
- I Genovesi visti dai Catalani nel Medioevo. Da amici a nemici*, dins *Genova una "porta" del Mediterraneo*, Càller - Gènova - Torí, CNR, Istituto di Storia dell'Europa Mediterranea - Brigati, 2005, pp. 137-174, <http://hdl.handle.net/10261/25704>.
- Baronies*, dins *Enciclopèdia de Barcelona*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2005, pp. 151.
- Carreratge*, dins *Enciclopèdia de Barcelona*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2005, pp. 259-260.
- Corso y piratería entre Mediterráneo y Atlántico en la Baja Edad Media*, dins *La Península ibérica entre el Mediterráneo y el Atlántico. Siglos XIII-XV, V Jornadas Hispano-Portuguesas de Historia Medieval (Cádiz 1-4 abril 2003)*, Sevilla - Cádiz, Diputación de Cádiz, Servicio de Publicaciones - Sociedad Española de Estudios Medievales, 2006, pp. 255-322, <http://hdl.handle.net/10261/23799>.
- Incidentes piráticos entre catalanes y portugueses a fines del siglo XIV y comienzos del XV*, dins *Estudos em Homenagem ao Professor Doutor José Marques*, Porto, Departamento de Ciências e Técnicas do Património, Departamento

- de Història, Faculdade de Letras da Universidade do Porto, 2006, vol. IV, pp. 109-123, <http://hdl.handle.net/10261/23801>
- La lotta per il potere in un santuario famoso. Montserrat nei primi anni del Trecento*, dins *Culti, santuari, pellegrinaggi in Sardegna e nella Penisola Iberica tra Medioevo ed Età Contemporanea*, Càller, Istituto di Storia per l'Europa mediterranea, 2006, pp. 129-148, <http://hdl.handle.net/10261/25429>.
- Domenico di Benedetti, mercante pisano a Barcellona (s. XIV-XV)*, dins *Quel mar che la terra inghirlanda. In ricordo di Marco Tangheroni*, Pisa, Consiglio Nazionale delle Ricerche - Pacini ed., 2007, pp. 357-370, <http://hdl.handle.net/10261/25207>.
- Una família de navegants: els Marquet*, dins C. Batlle i Gallart, M.T. Ferrer i Mallol, M.C. Mañé i Mas, J. Mutgé i Vives, S. Riera i Viader, M. Rovira i Solà, *El "Llibre del Consell" de la ciutat de Barcelona, segle XIV: les eleccions municipals*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2007, pp. 135-267 (Anuario de Estudios Medievales. Anejo; 62), <http://hdl.handle.net/10261/25701>.
- Altres famílies i membres de l'oligarquia barcelonina*, *ibidem*, pp. 269-346, <http://hdl.handle.net/10261/25426>.
- Franco, pero excluidos de la mezquita y del cementerio: los Bellito y los Galip de la morería de Zaragoza*, dins *Estudios en memoria del Profesor Dr. Carlos Sáez. Homenaje*, Alcalá, Universidad de Alcalá, 2007, pp. 341-352, <http://hdl.handle.net/10261/23435>.
- El pelegrinatge a Sant Jaume de Compostel·la a la Catalunya medieval*, dins *El camí de Sant Jaume i Catalunya, Actes del Congrés internacional celebrat a Barcelona i Lleida, els dies 16, 17 i 18 d'octubre de 2003*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007, pp. 61-81.
- La Secció Històrico-Arqueològica*, dins IEC. Institut d'Estudis Catalans. 1907-2007. *Un segle de cultura i ciència als Països Catalans*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2007, pp. 39-50.
- La frontera entre Castilla y la Corona catalano-aragonesa durante el reinado de Jaime II*, dins *Regnum Murciae. Génesis y configuración del reino de Murcia. Exposición en el Museo Arqueológico de Murcia, 17 de abril-8 de junio de 2008*, Murcia, Comunidad Autónoma de Murcia, Ligia Comunicación y Tecnología, 2008, pp. 183-194.
- Navegació, ports i comerç a la Mediterrània de la Baixa Edat Mitjana*, ponència dins *Actas V Jornadas internacionales de Arqueología subacuática. Comercio, redistribución y fondeaderos. La navegación a vela en el Mediterráneo (Gandia, 8-10 noviembre 2006)*, València, Universitat de València, 2008, pp. 113-166, <http://hdl.handle.net/10261/23419>.
- Els viatges piadosos de cristians, jueus i musulmans per la Mediterrània medieval*, dins *Un Mar de Lleis. De Jaume I a Lepant*, Barcelona, Institut Europeu de la Mediterrània - Generalitat de Catalunya - Cambra de Comerç de Barcelona - Col·legi d'Advocats de Barcelona - Ajuntament de Barcelona, 2008, pp. 101-118, <http://hdl.handle.net/10261/26143>.
- Bibliografia del regnat de Jaume I*, dins *Congrés Internacional El poder reial. Les institucions. La política internacional (Barcelona, 31 de març de 2008-*

- 4 d'abril de 2008), Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 58-156.
- Jaume I i la conquesta de València a través de les cròniques. Selecció*, dins *Congrés Internacional El món de la Cultura a l'època de de Jaume I. L'expansió territorial a València (Gandia 27 i 28 de novembre de 2008)*, Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 32-35.
- Jaume I a través de les cròniques. Selecció*, dins *Congrés Internacional Economia rural i articulació urbana. Jaume I. Família i cort (Girona 1 i 2 de desembre de 2008)*, Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 38-41.
- Els mallorquins a la Mediterrània oriental a l'Edat mitjana*, dins *XXVI Jornades d'Estudis Històrics Locals: El regne de Mallorca, cruïlla de gents i de cultures (segles XIII-XV)*, Palma, Institut d'Estudis Baleàrics, 2008, pp. 43-72, <http://hdl.handle.net/10261/24286>.
- L'expansió mediterrània de Catalunya i la crisi de la Baixa Edat Mitjana*, dins *Princeses de terres llunyanes. Catalunya i Hongria a l'Edat Mitjana*, Barcelona, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació - Oktatási és Kulturális Minisztérium, 2009, pp. 341-363, <http://hdl.handle.net/10261/26591>.
- Gaspar Feliu i Montfort*, dins *Institut d'Estudis Catalans. Memòria 2006-2007*, Barcelona, Institut d'Estudis catalans, 2009, pp. 127-132.
- La guerra amb Castella i l'origen de la Diputació del General*, dins *Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalan, commemorativa dels 650 anys de la Generalitat de Catalunya. Cervera 1359-1409 (Cervera, 28 de maig de 2009)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2009, pp. 39-42.
- Els diputats de la Diputació del General dels primers temps (1359-1413)*, dins *Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans commemorativa dels 650 anys de la generalitat de Catalunya. Cervera 1359-1409 (Cervera, 28 de maig de 2009)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2009, pp. 43-51.
- Documents de la Cort de Cervera*, dins *Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans commemorativa dels 650 anys de la Generalitat de Catalunya. Cervera 1359-1409 (Cervera, 28 de maig de 2009)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2009, pp. 52-70.
- La sucesión de Juan I de Aragón por Martín I y la invasión del conde de Foix. La participación de Barcelona en la defensa de Cataluña (1396-1397)*, dins M.I. del Val y P. Martínez (dirs.), *Castilla y el mundo feudal. Homenaje al profesor Julio Valdeón*, Valladolid, Junta de Castilla y León - Universidad de Valladolid, 2009, pp. 381-396, <http://hdl.handle.net/10261/24611>.
- Els orígens de la Generalitat de Catalunya*, dins *650 anys, 650 imatges*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Presidència, 2009, pp. 9-10.
- Les relacions del comtat de Barcelona i de la Corona catalanoaragonesa amb els estats italians en els segles XI-XII*, dins M.T. Ferrer i Mallol, M. Riu i Riu (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona*

catalanoaragonesa a l'Edat Mitjana, I.1. *Tractats i negociacions diplomàtiques amb Occitània, França i els Estats italians 1067-1213*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2009, pp. 151-239.

El rapto de un embajador. Las embajadas a Navarra e Inglaterra de Ramon de Blanes en 1396 y la sucesión de Juan I de Aragón, dins E. Ramírez Vaquero y R. Salicrú i Lluch (coords.), *Cataluña y Navarra en la Baja Edad Media*, Pamplona, Universidad Pública de Navarra, 2010, pp. 111-137, <http://hdl.handle.net/10261/26352>.

Marruecos y la Corona catalano-aragonesa. Mercenarios catalanes al servicio de Marruecos (1396-1410), dins *Homenaje al profesor Eloy Benito Ruano*, Madrid, Sociedad Española de Estudios Medievales, 2010, vol. I, pp. 251-271, <http://hdl.handle.net/10261/33391>.

Cartes d'un captiu i d'alcaids de la milícia cristiana sobre un alliberament fallit de captius catalans al Marroc (1323-1327), dins *Memoria, storia e identità. Scritti per Laura Sciascia*, vol. I ["Quaderni, Mediterranea. Ricerche Storiche" 17 (2011)], pp. 303-324, <http://hdl.handle.net/10261/35170>.

Fou Lluís Sescases l'autor de "Curial e Güelfa"? El nord d'Àfrica en la narrativa del segle XV, dins *La novel·la de Joanot Martorell i l'Europa del segle XV*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2011, pp. 59-142, <http://hdl.handle.net/10261/44263>.

El naixement de la Generalitat de Catalunya (1359-1413), dins *La Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, Barcelona, Generalitat de Catalunya Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 19-42.

Els orígens de la Diputació del General o Generalitat de Catalunya i els primers diputats escollits a Cervera, dins *La Generalitat de Catalunya a través dels segles. Commemoració dels 650 anys de la Generalitat de Catalunya. Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica, Cervera, 28 de maig de 2009*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2011, pp. 11-67.

Jaume I: vida i gestes, dins *Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 11-35 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 91).

Panorama general de les relacions internacionals de Jaume I. Les relacions amb els estats italians, dins *Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 387-425 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 91).

Guillem Pujades, mercader i conseller del rei Martí, promotor d'una capella i d'un retaule a Sant Feliu de Guíxols, dins *Le plaisir de l'art du Moyen Âge. Commande, production et réception de l'oeuvre d'art. Mélanges en hommage à Xavier Barral*, París, Picard, 2012, pp. 206-215.

Juan de Aragón, dins *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2012, IV, pp. 646-648.

Constanza de Sicilia, dins *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2012, XIV, pp. 432-433.

Berenguer de Entenza, dins *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2012, XVII, pp. 376-378.

- Roger de Flor*, dins *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2012, XX, pp. 201-204.
- Notas sobre patronos y mercaderes cántabros en el Mediterráneo medieval*, dins *Mundos medievales. Espacios, sociedades y poder. Homenaje al Prof. José Ángel García de Cortázar y Ruiz de Aguirre*, Santander, Universidad de Cantabria, 2012, pp. 1307-1318.
- Mercanti tra Catalogna e Italia. Nuove edizioni di fonti e studi (secc. XIII-XV)*, dins V. de Fraja i S. Sansone, *A proposito di mercanti. Nuove edizioni di fonti e prospettive di ricerca. Contributi. IV Settimana di studi medievali*. Roma, 28-30 maggio 2009, Roma, Istituto storico italiano per il medio evo, 2012, pp. 153-196.
- Genoese Merchants in Catalan Lands*, dins E. Congdom (ed.), *Latin Expansion in the Medieval Western Mediterranean*, Farnham, Ashgate, 2013, pp. 69-88.
- La gent rica de Barcelona l'any 1363*, dins *A l'entorn de la Barcelona medieval: estudis dedicats a la doctora Josefina Mutgé i Vives*, Barcelona, Institució Milà i Fontanals, Departament de Ciències Històriques-Estudis Medievals (CSIC), 2013, p. 223-253 (Anuario de estudios medievales. Anejo; 73).
- L'obra pòstuma de Josep Trenchs Òdena sobre la cultura catalana medieval*, dins *Josep Trenchs Òdena Memòria viva, record present*, Vilallonga del Camp, Ajuntament, 2013, p. 38-41.
- El comerç amb els estats italians en temps de Jaume I*, dins *Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2013, 2, p. 633-654 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 92).
- Las crónicas reales catalanas*, dins E. Sarasa (coord.), *Monarquía, crónicas, archivos y cancellerías en los reinos hispano-cristianos: siglos XIII-XV. Actas de las ponencias presentadas en el curso celebrado en Zaragoza en octubre de 2011*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 2014, pp. 77-144.
- Els efectes de la guerra dels dos Peres (1356-1369). Abastament i fam a la governació d'Oriola*, dins P. Benito i Monclús i A. Riera i Melis (ed.), *Guerra y carestía en la Europa medieval*, Lleida, Milenio, 2014, pp. 129-147 (Crisis en la Edad Media; 2).
- El comercio entre la Corona catalano-aragonesa y Castilla en tiempos de guerra (1286-1304)*, dins R. Córdoba de la Llave, J.L. del Pino García i M. Cabrera Sánchez (coords.), *Estudios en Homenaje al profesor Emilio Cabrera*, Córdoba, Universidad de Córdoba, 2015, pp. 169-179.
- La guerra marítima contra l'Islam a la Corona catalanoaragonesa en el segle XIV. Els armaments no reials*, dins D. Baloup i M. Sánchez Martínez, *Partir en croisade à la fin du Moyen Âge. Financement et logistique*, Tolosa de Llenguadoc, Presses universitaires du Midi, 2015, pp. 117-152 (Croisades Tardives; 4).
- Comerç i manufactura a les ciutats catalanes a la baixa edat mitjana. El cas de Barcelona*, dins A. Riera, J. Guitart i S. Giner (ed.), *Ciutats mediterrànies. Civilització i desenvolupament = Villes méditerranéennes. Civilisation et développement. Seminari Internacional. Barcelona, 16-18 de novembre de 2011 = Conférence Internationale. Barcelone, 16-18 novembre 2011*,

- Barcelona, Institut d'Estudis Catalans - Union Académique Internationale - Institut Europeu de la Mediterrània, 2015, pp. 202-207 (Publicacions de la Presidència, Sèrie Major; 2).
- Martí I l'Humà (1396-1410), el darrer rei de la dinastia barcelonina*, dins M.T. Ferrer i Mallol (ed.), *Martí l'Humà. El darrer rei de la dinastia de Barcelona (1396-1410). L'Interregne i el Compromís de Casp*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 11-48 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 98).
- Les Corts i la Generalitat de Catalunya durant el regnat de Martí l'Humà*, dins M.T. Ferrer i Mallol (ed.), *Martí l'Humà. El darrer rei de la dinastia de Barcelona (1396-1410). L'Interregne i el Compromís de Casp*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 121-197 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 98).
- El rei Martí i el seu regnat a través de textos de cròniques*, dins M. T. Ferrer i Mallol (ed.), *Martí l'Humà. El darrer rei de la dinastia de Barcelona (1396-1410). L'Interregne i el Compromís de Casp*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 901-962 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 98).
- L'ocupació francesa de la Vall d'Aran el 1283 i la devolució de 1313 al Tractat de Poissy*, dins *La Reintegració de la Vall d'Aran a Catalunya. Recull de les intervencions de la jornada commemorativa organitzada per l'Institut d'Estudis Catalans el dia 4 de juny de 2013*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 27-37 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 100).
- Les quatre grans Cròniques: una visió de conjunt*, dins *Les quatre grans Cròniques. V. Apèndix i índex*, edició a cura de Josep Massot i Muntaner, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2016, p. 13-73 (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 101).
- La projecció exterior de la Corona catalanoaragonesa a la segona meitat del segle XIV*, dins A. Riera i Melis (coord.), *Francesc Eiximenis (c. 1330-1409). El context i l'obra d'un gran pensador català medieval*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 38-78 (Publicacions de la Presidència; 44).
- Les expedicions a Sardenya de 1408 i 1409*, dins *Ricordando Alberto Boscolo. Bilanci e prospettive storiografiche*, a cura de M.G. Meloni, A.M. Oliva i O. Scheina, Roma, Viella, 2016, pp. 321-350 (I libri di Viella; 215).
- Les flottes catalanes, XIIe-XVe segles*, dins M. Balard (dir.), *The Sea in History. The Medieval World. La Mer dans l'Histoire. Le Moyen Âge*, Woodbridge, The Boydell Press, 2017, p. 281-294.
- C. Vela Aulesa, amb la col·laboració de M. Riu i Riu i M.T. Ferrer i Mallol, *La política ibèrica del comtat de Barcelona i la Corona d'Aragó (s. XI-1213)*, dins M.T. Ferrer i Mallol i M. Riu i Riu (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana, I.2. Tractats i negociacions diplomàtiques amb els regnes peninsulars i l'Àndalus (s. XI-1213)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2017 (Memòries de la Secció Històrico-arqueològica; 102), pp. 19-115.

TREBALLS INÈDITS I EN CURS DE PUBLICACIÓ

- Le comunicazioni e gli scambi tra Pisa e Barcellona, X-XIII secc.*, elaborat per a “*Pisani viri in insulis et transmarinis regionibus potentes*”. *Pisa come nodo di comunicazioni nei secoli centrali del Medioevo* Convegno Internazionale di Studi, Pisa, octubre 1998.
- El comercio catalán de los siglos XII-XIV: expansión y medidas proteccionistas*, elaborat per a B. Catlos i Sh. Kinoshita, *The Medieval Mediterranean & the Emergence of the West*, Barcelona – NEH Mediterranean Seminar University of California Santa Cruz, juliol 2008.
- Mudéjares castellanos en tierras catalanas*, elaborat per a la Reunión Científica *Mudéjares y moriscos: manifestaciones de la minoría islámica peninsular*, Universidad de Valladolid, setembre 2011.
- L'arbitratge com a eina de resolució de conflictes. Catalunya i els arbitratges en conflictes internacionals (s. XII-XIV)*, elaborat per a *Les institucions medievals de pau a Catalunya. Llegat històric i lliçons per a la construcció de la pau*, Institut Internacional Català per la Pau (ICIP) – Parlament de Catalunya, octubre 2012.
- Mercaders i viatgers entre la Corona catalanoaragonesa i Marroc (1396-1410)*, dins J.V. Cabezuelo Pliego (ed.), *Homenaje al Prof. Dr. José Hinojosa Montalvo*, Universitat d'Alacant (en curs de publicació).
- El llibre de comptes de Nicolau de Mediona*, edició a cura de M.T. Ferrer i Mallol, amb la col·laboració i la revisió de C. Vela Aulesa, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans (en curs de publicació dins la col·lecció “*Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica*”).

PRESENTACIONS I INTRODUCCIONS

- Presentación d'Andrés Díaz Borrás, Los orígenes de la piratería islámica en Valencia. La ofensiva musulmana trecentista y la reacción cristiana*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1993, pp. VII-X.
- Pròleg i Bibliografia de C. Marinescu, La politique orientale d'Alfonse V d'Aragon, roi de Naples*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1994, pp. I-XX.
- Presentació d'Arcadi Garcia Sanz, Núria Coll i Julià, Galeres mercants catalanes dels segles XIV i XV*, Barcelona, Fundació Noguera, 1994, pp. I-V.
- Presentació de Roser Salicrú i Lluch, El tràfic de mercaderies a Barcelona segons els comptes de la lleuda de Mediona (febrer de 1434)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1995, pp. VII-X.
- Presentación de Maria Dolores López Pérez, La Corona de Aragón y el Magreb (1331-1410)*, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1995, pp. VII-X.
- Prólogo a José Vicente Cabezuelo Pliego, Poder público y administración territorial en el reino de Valencia, 1239-1348. El oficio de la procuración*, Valencia, Generalitat Valenciana, 1998, pp. 13-14.
- Pròleg a Roser Salicrú i Lluch, El sultanat de Granada i la Corona d'Aragó 1410-1458*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, pp. VII-IX.

- Presentació de L'expansió catalana a la Mediterrània a la Baixa Edat Mitjana. Actes del Séminaire/Seminari organitzat per la Casa de Velázquez (Madrid) i la Institució Milà i Fontanals (CSIC, Barcelona), Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 1999, pp. VII-X.*
- Presentació de M.T. Ferrer i Mallol, J. Mutgé i Vives, eds., De l'esclavitud a la llibertat. Esclaus i lliberts a l'Edat Mitjana, Col·loqui internacional (Barcelona, 27-29 mayo 1999), Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, pp. V-XII.*
- Prólogo a Pascual Ortega, Musulmanes en Cataluña. Las comunidades musulmanas de las encomiendas templarias y hospitalarias de Ascó y Miravet (siglos XII-XIV), Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2000, pp. 3-7.*
- Presentació d'El mas català durant l'Edat Mitjana i la Moderna (segles IX-XVIII). Aspectes arqueològics, històrics, geogràfics, arquitectònics i antropològics. Actes de Col·loqui celebrat a Barcelona del 3 al 5 de novembre de 1999, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2001, pp. V-XI.*
- Presentació de D. Duran i Duelt, Manual de viatge fet per Berenguer Benet a Romania, 1341-1342. Estudi i edició, Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2002, pp. V-X.*
- Presentació de C. Vela i Aulesa, L'obrador d'un apotecari medieval segons el llibre de comptes de Francesc Ses Canes (Barcelona, 1378-1381), Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2002, pp. 7-9.*
- Presentació de M. T. Ferrer i Mallol, ed., Els catalans a la Mediterrània oriental a l'Edat Mitjana. Jornades Científiques de l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 16-17 novembre 2000), Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2003, pp. 7-15.*
- Presentació de M.T. Ferrer i Mallol, J. Mutgé i Vives, M. Sánchez Martínez, eds., La Corona catalano-aragonesa i el seu entorn mediterrani a la Baixa Edat Mitjana. Seminario del Proyecto Conjunto Departamento de Estudios Medievales, Institución Milá y Fontanals. CSIC - Istituto di Storia dell'Europa Mediterranea. CNR. (Barcelona, 27-28 de noviembre de 2003), Barcelona, CSIC, Institució Milà i Fontanals, 2005, pp. V-XI.*
- Presentació del Congrés Internacional La conquesta de Mallorca. L'economia urbana, comercial i marítima. La figura de Jaume I (Palma de Mallorca, 13 d'octubre de 2008 - 16 d'octubre de 2008), Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 4-5.*
- Presentació del Congrés Internacional El món de la Cultura a l'època de de Jaume I. L'expansió territorial a València (Gandia 27 i 28 de novembre de 2008), Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 4-6.*
- Presentació del Congrés Internacional Economia rural i articulació urbana. Jaume I. Família i cort (Girona 1 i 2 de desembre de 2008), Barcelona, Any Jaume I. Commemoració del VIIIè centenari del naixement de Jaume I, 2008, pp. 4-6.*
- Presentació de la Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans commemorativa dels 650 anys de la Generalitat de Catalunya. Cervera 1359-1409, (Cervera, 28 de maig de 2009), Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, Secció Històrico-Arqueològica, 2009, pp. 2-4.*

- Introducció* de M.T. Ferrer i Mallol, M. Riu i Riu, dirs., *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana*, I.1. *Tractats i negociacions diplomàtiques amb Occitània, França i els estats italians 1067-1213*. Estudis de P. Benito i Monclús i M.T. Ferrer i Mallol. Corpus documental a cura de P. Benito i Monclús, P. Sendra i Beltran i C. Vela i Aulesa, amb la col·laboració de R. Ginebra i Molins, R. Pili i E. Redondo i Garcia, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2009, pp. 9-12.
- Presentació i Record de Josep Trenchs*, a J. Trenchs Odena, *Documents de cancelleria i de mestre racional sobre la cultura catalana medieval*, coordinació M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 7-23.
- Introducció* a M.T. Ferrer i Mallol (dir.), J.M. Roig Rossich (coord.), *La Generalitat de Catalunya. Dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, Barcelona, Generalitat de Catalunya - Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 9-15.
- Introducció* a *La Generalitat de Catalunya a través dels segles. Commemoració dels 650 anys de la Generalitat*. Sessió pública de la Secció Històrico-Arqueològica. Cervera, 28 de maig de 2009, a cura de M.T. Ferrer i Mallol, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2011, pp. 7-9.
- Presentació*, a *La Reintegració de la Vall d'Aran a Catalunya. Recull de les intervencions de la jornada commemorativa organitzada per l'Institut d'Estudis Catalans el dia 4 de juny de 2013*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2015, pp. 9-10.
- Introducció*, a M.T. Ferrer i Mallol i M. Riu i Riu (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana*, I.2. *Tractats i negociacions diplomàtiques amb els regnes peninsulars i l'Àndalus (s. XI-1213)*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2017 (Memòries de la Secció Històrico-arqueològica; 102), p. 7-8.

Caldria afegir aquí les *Presentacions* de cadascun dels fascicles de l'“Anuario de Estudios Medievales”, publicats durant els anys que la Dra. Maria Teresa Ferrer i Mallol en fou Directora, és a dir, des del volum 17 (1987 [1988]) fins al fascicle 40/1 (2010).

ARTICLES D'ENCICLOPÈDIA I DICCIONARIS

Gran Enciclopèdia Catalana. Els següents articles (el número que segueix al volum correspon a la pàgina):

Antist, Pere d', vol. 1, 250; Aranda, Francesc d', vol. 2, 360; Arco, Ricardo del, vol. 2, 392; assegurança, vol. 2, 616; Averçó, Francesc d', vol. 2, 767; Ballester, Antoni, arquebisbe d'Atenes, vol. 3, 101; Ballester, Bernat, arquebisbe d'Atenes, vol. 3, 101; Banco di San Giorgio, vol. 3, 133; Banyuls, Dalmau de, vol. 3, 163; Bardaixí, llinatge, vol. 3, 243-244; Bardaixí, Berenguer de, vol. 3, 244; Bardaixí, Galeot de, vol. 3, 244; Bardaixí, Joan de, vol. 3, 244; Bardaixí, Joan de, vol. 3, 244; Bardaixí, Jordi de, vol. 3, 244; Bardi, vol. 3, 245; Bellera, Arnau Guillem de, vol. 3, 388; Benedict, Walter, vol. 3, 412; Benet XIII, papa, vol. 3, 420-421; Benviure, Pere de, vol. 3, 448; Bernat d'Albi, vol. 3, 485; Blan, Pere, vol. 3, 607; Blan, Pere, vol. 3, 607;

Blanca de Navarra, reina, vol. 3, 610; Blanes i de Castellar, Vidal de, vol. 3, 615; Blanes i de Palau, Ramon de, vol. 3, 615; Blanes i de Esplugues, Vidal de, vol. 3, 615; Boil, llinatge, vol. 3, 666-668; Boil i Castellar, Pere, vol. 3, 668; Boil i d'Aragó, Pere, vol. 3, 668; Boil i de la Scala, Felip, vol. 3, 666; Boil i Dies, Berenguer, vol. 3, 666; Boil i Dies, Ramon de, vol. 3, 666-667; Boil i Montagut, Ramon, vol. 3, 669; Boil i Soler, Felip, vol. 3, 669; Boixadors, llinatge, vol. 3, 672-674; Bolla, dret de la, vol. 3, 687-688; bollar, vol. 3, 688; Calverly, Hugh, vol. 4, 169; Canet, Gilabert de, vol. 4, 275; Caramany, Jordi de, vol. 4, 358; Casasaja, Francesc de, vol. 4, 532; Castre, llinatge, vol. 4, 622-623; Castre, Baronia de, vol. 4, 623; Castre, Ferran Sanxis de, vol. 4, 623; Castre i Alemany, Felip de, vol. 4, 623; Castre i Saluzzo, Felip de, v. 4, 623; Castre-Pinos i d'Anglesola, Jofre, vol. 4, 623; Castre-Pinos i de Mendoza, Felip de, vol. 4, 623; Castre-Pinos i de So, Guillem Ramon de, vol. 4, 623-624; Castre-Pinos i de So, Ivany de, vol. 4, 624; Castre-Pinós i de Tramaced, Felip Galceran de, vol. 4, 624; Castre-Pinos i de Tramaced, Pere Galceran de, vol. 4, 624; Català, vol. 4, 629; Centelles, llinatge, vol. 4, 814-816; Centelles, Crisògon Andreu de, vol. 4, 817; Centelles i de Bellpuig, Gilabert de, vol. 4, 817; Centelles i de Castellet, Gilabert de, vol. 4, 818; Centelles i de Riu-Sec, Gilabert de, vol. 4, 818; Centelles i de Vilanova, Eimeric de, vol. 4, 819; Centelles-Riu-Sec i de Cabrera, Bernat de, vol. 4, 819; Centelles-Riu-Sec i de Queralt, Francesc de, vol. 4, 819; Cervelló i de Queralt, Berenguer Arnau de, vol. 5, 36; Companyia mercantil, vol. 5, 404; Companyies Blanques, vol. 5, 406; condottiere, vol. 5, 460; Conques, Arnau de, vol. 5, 499; Consell de Joan I, procés del, vol. 5, 509; Constança d'Aragó, vol. 5, 525; cors, vol. 5, 644-645; Cortilles, Berenguer de, vol. 5, 656; cotó, vol. 5, 696; Datini, Francesco di Marco, vol. 6, 55; Desfar, Jaume, vol. 6, 171; Desplà, Joan, vol. 6, 189; Despont, Bernat, vol. 6, 191; Deute, vol. 6, 215; drap, vol. 6, 388-389; Du Guesclin, Bertrand, vol. 6, 412-413; Eduard de Gal·les, vol. 6, 467; Ferran I de Catalunya-Aragó, vol. 7, 383-384; flassada, impost, vol. 7, 509; Florència, república de, vol. 7, 523-524; Fortià, Bernat de, vol. 7, 614-615; Generalitat, vol. 8, 48-49; generalitat (dret de la), vol. 8, 49; Gènova, vol. 8, 55-56; Gènova, república de, vol. 8, 56-57; genovesos, dret dels, vol. 8, 57; genovès, vol. 8, 57; Gualbes, Bernat de, vol. 8, 280; güelfs i gibel·lins, vol. 8, 297; Infants d'Aragó, guerra dels, vol. 8, 611-612; Itàlia, història d'(medieval), vol. 8, 701-704; Itàlia, guerres d', vol. 8, 705; Joan I de Catalunya-Aragó, vol. 8, 754-755; Joana d'Aragó, vol. 8, 759; Larrat, Diego de, vol. 9, 73; Ligúria (història), vol. 9, 139; llana (medieval), vol. 9, 183; Llombardia (història), vol. 9, 284; llombards (història), v. 9, 282-283; Llupià, Ramon de, àlias de Bages, v. 9, 334; Madurell i Marimon, Josep Maria, vol. 9, 424; Margarida de Prades, reina, vol. 9, 593; Maria de Castella, reina, vol. 9, 601-602; Maria de Luna, reina, vol. 9, 602; Maria de Sicília, reina, vol. 9, 600; Marquet, llinatge, vol. 9, 625-626; Marquet, Bernat, vol. 9, 626; Marquet, Galceran, vol. 9, 626; Marquet, Galceran, vol. 9, 626; Marquet, Miquel, vol. 9, 627; Marquet, Ramon, vol. 9, 627; Martí I de Catalunya-Aragó, vol. 9, 643-644; Mercer, Mateu, vol. 9, 822; Mur i de Cervelló, Acard de,

vol. 10, 380; Nàpols, regne de, vol. 10, 435-436; Oriola, procuradors i governadors d', vol. 10, 819; Pallarès, Jaume, vol. 11, 222; Palou, Guerau de, vol. 11, 244; Palou, Guerau de, vol. 11, 244; Pardo de la Casta i Roda, Pere, vol. 11, 298; Pariatge, vol. 11, 306; Patrimoni reial, vol. 11, 366-367; pella, vol. 11, 420; Peralta, llinatge, vol. 11, 449-450; Peralta, Ramon de, vol. 11, 450-451; Peralta i de Randazzo, Nicolau de, vol. 11, 451; Peralta i Sclafani, Guillem de, vol. 11, 451; Pere, Bonanat de, vol. 11, 458-459; Pere III de Catalunya, vol. 11, 462-464; Pérez de Salanova, Ximèn, vol. 11, 480-481; Pinós, llinatge, vol. 11, 600-604; Pinós, Galceran de, vol. 11, 605; Pinós, Galceran de, vol. 11, 605; Pinós, Galceran de, vol. 11, 605; Pinós i de Fenollet, Bernat Galceran de, vol. 11, 605-606; Pinós i de Fenollet, Pere Galceran de, vol. 11, 606; Pinós i de Mallorca, Pere Galceran de, vol. 11, 606; Pinós-Fenollet i de Mur, Francesc Galceran, vol. 11, 607-608; Pinós-Fenollet i de Mur, Galceran de, vol. 11, 608; Pisa, república de, vol. 11, 632-633; Privilegi de la Unió, vol. 12, 88; Privilegi General d'Aragó, vol. 12, 88; Rajadell, Lluís de, vol. 12, 311; Rajadell, Manuel de, vol. 12, 311; Regalia, vol. 12, 414; Reixac, Ramon de, vol. 12, 437; Rienzo, Cola di, vol. 12, 601; Riu-Sec, Ramon de, vol. 12, 637; Roca, Arrigo della, vol. 12, 667; Rosanes, Galceran de, vol. 12, 748; Saluzzo, Felip de, vol. 13, 101; Savall, Ramon, vol. 13, 374; Scarampi, Luchino, vol. 13, 384; Senyoria, vol. 13, 490; Sibil·la de Fortià, vol. 13, 572; Sicília, vol. 13, 576-578; Siena, vol. 13, 583-584; Strozzi, vol. 13, 828; Tagamanent, Berenguer de, vol. 14, 120; Toscana, vol. 14, 592-593; Unió, guerra de la, vol. 15, 45; Unió d'Aragó, vol. 15, 46; Unió de València, vol. 15, 48-49; Urgell, Cecília d', vol. 15, 104; Vallseca, Guillem de, vol. 15, 265-266; Violant de Bar, vol. 15, 553; Ximénez Cerdan, Juan, vol. 15, 739.

Gran Enciclopedia RIALP: Alfonso V de Aragón, vol. 1, 634-636.

Diccionari d'Història de Catalunya, ed. Jesús Mestre i Campi, Barcelona, Edicions 62, 1992. Els següents articles:

Alfons IV el Magnànim, pp. 25-26; Almogàvers, pp. 31-33; Captius, pp. 185; Desfar, Jaume, pp. 340; Entrades i eixides, dret d', p. 390; Fires i mercats, pp. 464-465; Flor, Roger de, pp. 467; Joan I, pp. 582; Lluir, pp. 626-627; Martí I, pp. 658-659; Metge, Bernat, pp. 684; Múrcia, conquesta de, pp. 725-726; Sicília, regne de, pp. 1004-1005; Torrellas, concòrdia de, pp. 1053-1054.

RESSENYES BIBLIOGRÀFIQUES

La Dra. Maria Teresa Ferrer i Mallol va publicar 273 ressenyes i comentaris bibliogràfics en diverses revistes científiques especialitzades, principalment a l'"Anuario de Estudios Medievales".